

Toimetuse ja talituse:

Kaarli t. 8.
Tel. 451-91.

Tellimise hind aastas

Üksuste viisi — à 50 snt.
Üksikult . — à 1 kr

Harjuline

Kaitseliidu Harju maleva häälekandja

Kuulutuste hind:

Kuulutuste küljel . . . 6 snt. mm.
Esimesel . . . 10 " "
Teksti sees . . . 12 " "
Kaitseliitlastele 50% hinnaalandus.
Tellimisi võtavad vastu kõik komp.
päälikud ja naisosakon. esindajad

Nr. 4.

21. veebruaril 1936. a.

IX aastakäik.

Sisu:

1) Vabariigi aastapäevaks; 2) Malevapealiku läkitus; 3) Riigivanema kõne; 4) Kindral J. Laidoner'i kõnest väljavõte; 5) Isamaaliidu keskjuhatuses esimehe O. Suursööt'i kõne; 6) Eelolev rahvahääletus on Eesti olemasolu ning rahvusliku au küsimus; 7) Täitkem oma kohust. . . !; 8) Milleks uus põhiseadus?; 9) Kuidas hääletada?; 10) Kuidas toimub rahvahääletamine?; 11) Rahvahääletus-eelsed päevad on käes!; 12) Eesti kodule — Eesti lipp!; 13) Vabariigi 18. aastapäeva pidustused; 14) Kotkaristi kavalerid; 15) Malevapealiku osa Nr. 11, 8, 10 ja 9; 16) Allüksuste pealikute korraldused; 17) Noorte Kotkaste ala; 18) Kuulutused.

Vabariigi aastapäevaks.

Siiani on Jehoova meid aidanud!

1. Sam. 7, 12.

Kui kord Iisraeli rahvas oli raskest seisukorrast pääsenud ja tigidamad vaenlased häbiga maalt välja ajanud, siis võttis prohvet ja rahva juht Samuel ühe kivi ja pani selle mälestusmärgiks ja ütles: Siia maani on Jehoova meid aidanud!

Ka Eesti rahvas on pärast võidukat võitlust suure ja kalli mälestusmärgi püstitanud ja see on v a b a d u s.

See on aga kibedate võitluste vili ja vere ohvriga ostetud.

Varsti läheneb meile Vabariigi sünnipäev. Päev, kus uhkelt lehvivad sini-must-valged lipud kõikjal, millise lipu all on võideldud ja milline lipp enam kui 50 aastat on Eesti rahvast ühendanud ja rasketel võitluse aegadel teda üheks pereks liitnud. Milline lipp esmakordselt lehvib ja õnnistati meie kodumaa pinnal, Otepääl, kus aegade jooksul ja võitlustes iga kivikene on eesti mehe veres veerenud.

Selle lipu alla oleme koondunud ka meie haritlaste pere. Kui tarvis, siis võitleme ka selle all!

Mis ootab sünnipäeva kingiks kodumaa meilt? Kas plaane, kuidas venna verd valada mässu ja segaduste teel? Kas ässitust ja vihavaenu külvi sääl, kus kõik peavad kui üks mees seisma?

Sarnast meeleolu ei tohi meie viia kodumaale sünnipäeva kingiks. Meie kink ja õnnesoov peab olema ilusam ja südamlikum. Väike rahvas peab olema veelgi tänulikum kui suured oma vabaduse eest. See on temale eriline Jumala kingitus. Meie teame missugune vaimustus ja üksmeel valitses võitluse päevil igal pool, siis kui tige vaenlane oma käe välja sirutas vabaduse järele. Kui meie toome osagi sellest armastusest ja üksmeelest isamaa altarile, sellest jätkub. Eeloleval Vabariigi sünnipäeval, saab rahvas rahvahääletuse kaudu oma kingitust isamaale edasi anda. On talle kallis rahva saatus ja hea käekäik, siis langetab otsuse sinna, mis aitab luua põhiseaduse, mis rajatud Eesti rahva põlimestele rahvalitsusliikudele töökspidamistele ja millisest on kõrvaldatud senised puudused.

Jumal Sa õnnista ja pühitse Eestimaad, riiki ja rahvast ja tema tähtsaid ettevõtteid esimese armastuse püha tulega ja lase tõusta hingest ja südamest tänu palve sellel tähtsal päeval Selle ette, kes meid siia maani on aidanud.

E. Petersoo,

Jõeleftme kog. õp. ja
Kuusalu malevkonna vaimulik.

24. veebruaril 1918. a. hra Riigivanem K. P ä t s oli Eesti Päästekomitee esimehena riigi rajamisel ja kandis kõiki riigi loomise raskusi oma õlgadel.

23., 24. ja 25. veebr. — 18. vabariigi aastapäeval — esitab hra Riigivanem Eesti rahvale Rahvuskogu kokkukutsumise otsuse kava, et kindlustada põliselt põhiseaduse järele Eesti iseseisvust rahvaskodudel demokraatlikkudel alustel.

Kui 24. veebr. 1918. a. Eesti iseseisvuse väljakuulutamise manifest haaras kõiki Eesti kodanikke suure vaimustusega, mis kandis meid läbi võidukast vabadussõjast, siis sama vaimustus ja üksmeel kandku Eesti rahvast ka eeloleval rahvahääletusel Rahvuskogu kokkukutsumiseks.

Kui 24. veebr. 1919. a. meie vabadussõjaaegne ja praegune kaitseväge ülemjuhataja kindral J. Laidoner ütles Asutavas Kogus, et Eesti pind on vaba vaenlasist, siis 24. veebr. 1936. a. ütelgu iga eestlane oma juhtidele — Rahvuskogu tulgu kokku.

Nagu riigi rajamisel ja vabadussõjas ei kahelnud meie rahva pojad — tütreid, kui juhid neid kutsunud — nad läksid julgelt võitlusesse ja võitsid — nii ei kahtle keegi tõsine Eesti mees ja naine samade juhtide kutsel minna hääletuskasti juurde ja anda oma otsus Rahvuskogu kokkukutsumise kasuks.

Oma riikluse kõrgete aadete kaitseks igasuguste hädaohtude vastu, mis meid ähvardanud või ähvardavad, on parimad isamaa pojad, tütreid koondunud suurde kaitseliidu perre.

Kaitseliit on kõikumata kaljuna seisnud meie riigi rajamisel, ülesehitamisel ja kaitsmisel, näidates kõikjal armastust isamaa vastu, usku ja lootust paremasse tulevikku.

Olen kindel, et iga maleva pere liige eeloleval rahvahääletusel kõigiti kaasa aitab Rahvuskogu kokkukutsumiseks Eesti rahva võimsal ja üksmeelsel tahtel, peletades seega eemale hädaohte, mis meid luupainajana kiusanud.

Vabariigi 18. sünnipäeva puhul parimad tervitused kõigile pealikuile ja malevlasile, naiskodukaitse juhtivaile tegelasile ja liikmeile, noorkotkaile, kodutütreile ja nende juhtidele, — jõudu, tahet ja püsivust kodukaitse töös-tegevuses isamaa auks ja rahva kasuks, eriti aga rahvahääletuse võimsal läbiviimisel Rahvuskogu kokkukutsumiseks, et tulevased põlved võiksid õnnes ja rahu elada oma vanematest armastatud kallil kodumaal!

K. S A A R, major.
Harju malevapealik.

Hoonele — tugev alusmüür, riigile — vigadeta põhiseadus.

Riigivanem kõneles raadio kaudu kogu rahvale.

Pühapäeval, 16. veebruaril kõnelesid riigivanem K. Päts ja peaministri asetäitja K. Eenpalu raadio kaudu kogu vabariigi kodanikele. Riigivanem pidas oma kõne Tallinna akadeemilise pere kontsert-aktusel „Estonia“ kontsertsaalis. Peaministri asetäitja ettekanne leidis aset Tallinna seltskondliku komitee poolt kino „Gloria Palace“is peetud kontsertaktusel.

Riigivanem ütles oma kõnes järgmist:

„Nädala pärast peab meie rahvas otsustama praegu ja võib-olla ka väga kauge tuleviku kohta väga tähtsa küsimuse meie rahva ja meie riigi elus. Ta peab oma hääletusega ütlema, kas ta soovib, et

praegust põhiseadust läbi vaatama tuleks kokku rahvuskogu neil alustel, mis riigivanema otsusega temale otsustamiseks ette on pandud. Täna on üle maa tuhanded ja kümned tuhanded inimesed koos, et viimastel koosolekutel, mis veel enne hääletamist võimalik pidada on, selgusele jõuda, kas sellel hääletusel poolt olla või vastu.

Mina selle lühikese aja jooksul, mis mul võimalik on mõttevahetuseks täna ära kasutada, tahaksin puudutada ainult paari küsimust, mille kohta ma kuulnud olen, et kahtlused mitmel pool olemas on. Ma tean, et ka haritud ringkondades inimesi on, kes sügugi ei salga seda, et nad rahvahääletusel panevad

„vastu“. Neile just ma tahaksin paar mõtet avaldada, mis neid sunniks oma otsust veel revideerima. Kõigepealt ma võin kindlasti konstateerida seda, et praegu ei kuule kusagilt niisuguseid hääli, kes oleks suutnud ja võinud tunnistada, et meie praegune põhiseadus niisugune on, et selle juures mitte midagi tarvis parandada ei oleks. Isegi need, kes tema kokkuseadjad olid, nii kuidas ta rahvahääletusele läks, on avalikult tunnistust andnud, kui nad sisse andsid paranduse projekti, mis pidi rahvahääletusele tulema, et see põhiseadus ka nende arvates puudulik on.

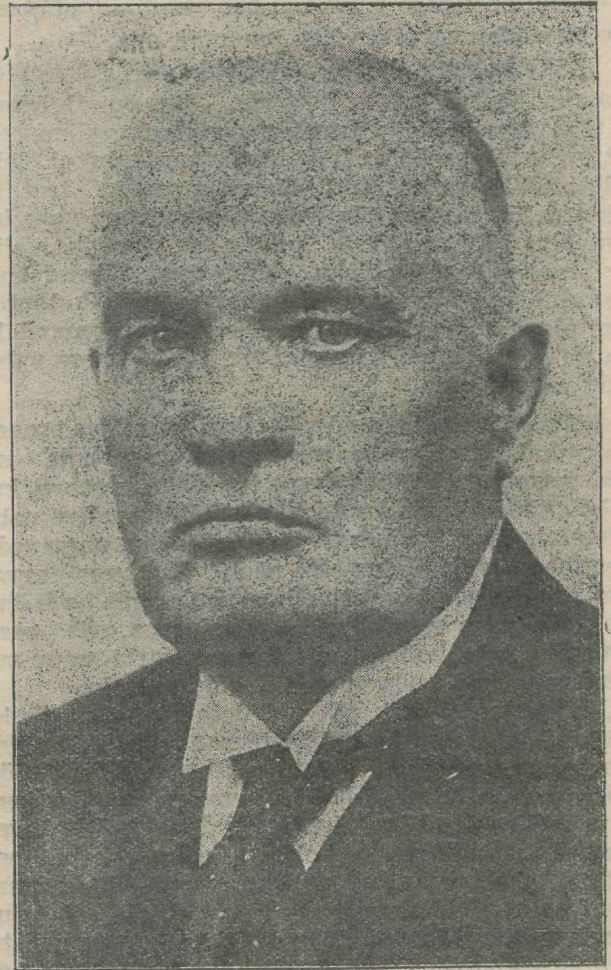
Nüüd, kui see rahvahääletus teiselt poolt ette pandud on, ei ole ka nemad suutnud ega tahtnudki tõendada, et nad tunnistaksid oma põhiseadusest, et see võiks meie riigijuhtimisel kauemaks ajaks maksma jääda. Mina ei taha mitte öelda, et see põhiseadus oleks niisugune, et tema riigi otsekohe hukatusse viiks, sest seaduste täitmine ripub inimestest. Meie oleme viimase kahe aasta erakorralistel oludel suutnud ära elada ja meie ei ole tagurpidi läinud, vaid meie riigis on nii mõndagi paremaks muutunud. See ei ole aga veel põhjus, mis sunniks meid ütlema, et see põhiseadus ka rahulikkudeks aegadeks ja kauemaks ajaks võiks püsima jääda. Mina ei taha praegumaksva põhiseaduse puuduste juures peatuda, vaid puudutan neid küsimusi, mis meil praegumaksva põhiseaduse puuduste parandamise juures tuleks silmas pidada.

Põhiseaduse parandamise võimalus on maksvas põhiseaduses ette nähtud rahvahääletamise kaudu. Rahvahääletusele võib põhiseadus minna kahel teel — kas riigikogu ise võtab ühe põhiseaduse-paranduse ettepaneku vastu või tehakse seda rahvaalgatusel. Oleksid ka veel teised teed võimalikud, see tähendab, maksva põhiseaduse juures võib riigivanema dekreediga kokku kutsuda laiemalt valitud kogu, kes võiks põhiseaduse läbi vaadata ja selle parandamiseks kava valmistada. Neljas võimalus on see, et rahvas ise oma hääletamisega volitab riigivanemat andma dekreeti, millega teatavatel alustel põhiseaduse parandamine rahvuskogu poolt ette võetakse.

Kui meie nüüd ütleksime, et see viimane moodus ei ole hea ja et selle vastu tuleks hääletada, siis jääks meil kolm teissugust võimalust — rahvaalgatuse, riigikogu ja ka riigivanema dekreediga kaudu, s. t. ettevalmistava kogu kaudu.

Kas need kolm võimalust on paremad, et nüüd soovitatud võimaluse vastu hääletada? Meie oleme läbi elanud rahvahääletuse, kus põhiseadus on väljaspool välja töötatud ja rahvale eelnõuna ette pandud. Meie viimane, maksev põhiseadus on sel viisil sündinud, ja meie peame tunnistama, et ta puudulik on ja nimelt sellepärast, et ta ettevalmistamine, kavade väljatoomine, on puudulikult sündinud. Inimesed on kokku tulnud, on midagi kokku seadnud ja seda rahvale siis ette pannud. Kuna aga rahvahääletamisel ei ole võimalik parandada puudusi, siis tuli see kava ka kõigi puudustega vastu võtta. Kontrolli põhiseaduse kava kohta ei olnud mingisugust, sest eraviisil kokkuseatud kava ei olnud enne teada, kui ta rahvahääletusele läks. Niisugune väikese ringkonna poolt valmistatud põhiseadus võib tuua hädaohtu, kuid tema käiku ei saadud takistada.

Teine võimalus, et riigikogu põhiseaduse muutmise algatab, on juba suurema avalikkuse ees ja suurema kontrolli all. Aga meie teame, et riigikogusse

Riigivanem K. P ä t s.

ei valita riigikogu liikmeid mitte ainult neid, kes kõik riigiõiguse tundjad oleksid, vaid neid valitakse palju laiemate ülesannete jaoks. Nad tulevad sinna, et seadusandlust teostada täies ulatuses ja sagedasti on nende hulgas väga vähe neid, kes põhiseaduslike küsimustega lähemalt tuttavad oleksid. Nii, et riigikogu ei anna ka seda, et seal oleksid niisugused inimesed, kes põhiseaduse koostamisel kompetentsed oleksid ja ka kogemusi juurde tuua võiksid. Kui praegusel korral tahame põhiseadust parandada, siis oleks riigikogu kaudu kaks võimalust. Praegune riigikogu, valitud endise põhiseaduse järele, olgugi et ta ei tööta, võidakse kokku kutsuda. Aga ma ei usu, et praegune riigikogu oleks niisugune, et ta käest võiks nõuda kõige täielikumal kujul väljatöötatud põhiseadust. Selle paari aasta jooksul, kui riigikogu ei tööta, on ta seljatagune jäänud hõredaks ja küsitav on, kas ta tarviliku autoriteediga võiks tegutseda, kui ta kokku tuleks ja kui palju ta töö kui riigikogu töö tunnustust leiaks.

Teine võimalus on, et meie võiksime riigikogu kokku kutsuda, valides praegumaksva põhiseaduse järgi. Aga meie teame, et ka selle põhiseaduse järgi riigikogu liikmete valimine on proportsionaalsuse alusel. Ja meie võiksime saada jälle riigikogu kus uuel jõul lööks lakkama parteiline, fraktsiooni võistlus, kuhu vähe inimesi pääseks, kes põhiseaduse parandamise juures autoriteetsed võiksid olla, ja karta

on, et siis niisuguse riigikogu töö resultaat põhiseaduse parandamise alal võiks puudulik olla.

Jääks kolmas abinõu: riigivanema dekreediga nõuandev asutus kokku kutsuda. Siin on riigivanemal täis võimalus oma äranägemise järele valimisseadust luua. Dekreediga kokkukutsutav kogu ei oleks seadusandlik asutus, vaid nõuandev asutus teatava küsimuse kohta. Ja siin oleks riigivanemal vabadus dekreediga nii korraldada, kuidas see tema ja valitsuse arvates kasulik oleks. Mina aga tähendaksin selle peale, et riigivanema dekreediga kokkukutsutud kogu, nimetame teda ka rahvuskoguks, ei omandaks seda autoriteeti, kui sarnane, mis rahva enese vabal tahtel valitud on.

Sellepärast kõiki neid võimalusi võrreldes praegu ettepanud võimalusega, mis rahvale otsustada antakse, peame meie tunnistama, et kõige paremal kujul kõige täielikuma kontrolli all töötaks rahva vaba hääletamise teel kokkutulnud rahvuskogu, nagu seda praegune rahvahääletus ette näeb. Kui aga arvatakse, et selle poolt praegu olla ei saaks, siis peab lepima juba palju puudulikuma moodusega, siis peab valima ühe neist kolmest viisist ja on karta, nagu ma tähendasin, et töö siis mitte täiuslik ei saaks.

Rahvuskogul, mis rahvahääletamise tagajärjel kokku tuleb, oleks ainult üks ülesanne, nimelt põhiseaduse parandamine. Teist seadusandlikku tööd tema käest ei nõuta. Selle töö juures ei saa üles kerkida parteilisest mõtteviisist tingitud lahkheld päevakorral olevate küsimuste kohta. Seal saavad inimesed tööd teha nii ütelda akadeemilises õhkkonnas. Seal niisuguseid küsimusi lahendada ei tule, mis arusaamatusi võiksid tekitada poliitiliste ja parteiliste seisukohtade poolt. Seal võivad mitmesuguse poliitilise vaatega inimesed põhiseaduse parandamise juures üksmeelsel arvamisel olla ja ühte parteisse kuuluvad inimesed selles küsimuses lahkuminevatel kohtadel asuda. Igatahes jäävad seal kõik poliitilised võitlused kõrvale ja meie saaksime luua õhkkonna, kus tõsiselt on võimalik töötada ja kus kõik põhiseaduse osad tõsiselt läbi kaalutakse, mis siimaani puudulikud leitud olevat ja mida oleks taryilik parandada.

See rahvuskogu ei koosneks mitte üksi neist liikmeist, kes otsekohe rahva poolt valitud, vaid paralleelselt saaks töötama veel teine kogu, kes ei ole valitud rahva poolt, vaid kus esitatud meie kõrgemad riigiasutused, meie kõrgemad kohtuasutused, ülikool, omavalitsused, kaitseliit, kirikud, meie vanemad sõjaväelased; peale nende terve kogu mitmesuguste kutsete esindajaid kes seal ei esinda mingeid parteisid ega poliitilisi ilmavaateid, vaid kes oma kutselt organisatsioonide poolt leitakse tarvillikud olevat põhiseaduse väljatöötamise ja parandamise tööd osa võtma ja põhiseadusega ühenduses olevaid küsimusi selgitama.

Meie saaksime sel viisil kogu, mida meie senini oma avalikus elus veel tundnud ei ole. Siin on kaks kogu koos töötamas, üksteist kõrvuti täiendades, üksteisele nõu andes ja võib-olla mõnikord ka lahku minnes, ja kes siiski koos annavad meie uue ja elule vastava põhiseaduse. Kui säärane kogu annab meile põhiseaduse, siis võime öelda, et oleme oma oludes kõige täielikuma kuju andnud asutusele, kes meile võib põhiseaduse välja töötada või seda täiendada.

Rahvuskogu, nagu rahvahääletus teda ette näeb, ei saaks töötada ilma igasuguste piirideta, vaid rahvahääletuses on ette nähtud nurgakivid, millele meie põhiseadus tuleks rajada. Ta peaks olema niisugune, et rahvavõim jääb maksma oma vabariigis, et rahvas jääb, nagu see senini oli, kõrgemaks võimukandjaks ja kõrgemaks võimuallikaks. Meie peaksime oma põhiseaduses jälle ellu kutsuma riigivanema või presidendi instituudi, küll aga võivad olla teised võimu vahekorrad kui praegu. Meil peab olema riigijuht, kes kõiki asutusi suudaks tasakaalus hoida ja neid juhtida. Rahvaesinduse kahekojaline kogu peaks niisugune olema, kus mõlemad kojad üksteist tasakaalus täiendavad, millest peale rahva poolt valitute osa võtavad ka teised esindajad, samuti nagu nad rahvuskogust osa võtavad. Missugustes niirides see sünnib, see jääb rahvuskogu määrata. Ette on ainult nähtud, et seadusandlik kogu peaks olema kahekojaline. Rahvaesindus jääks vabaks ja kõrgemaks asutuseks riigis ja mitte enam sarnaseks, nagu ta oli kõige esimese põhiseaduse järele, kus ta oli ainuvalitsejaks ja täidesaatev võim pidi ainult tema näpunäidete järele töötama. Mõlemad võimud, nii seadusandlik, kui ka täidesaatev, peavad ühevääriks jääma ja riigi president või riigivanem peab selle järele valvama, et kumbki neist võimudest üle piiri ei läheks. Rahvas oma kogus jääks kõrgemaks võimuks ja kohtumõistjaks ning kui presidendilgi on tarvis rahva poole pöörduda, peaks ta võima seda põhiseaduse järele teha.

Nii meie näeme, et suuri muudatusi peale kahekojalise rahvaesinduse rahvahääletusele ettepanavas kavas ei ole. Kui see rahva tahtmine on, et rahvahääletusel see kava vastu võetakse, siis loodan ma, et suudame üle maa mõlemasse kogusse leida küllalt inimesi, kel teadmisi, kogemusi ja autoriteeti on ja kes kõiki meie eluavalidusi ja alasid suudaksid esindada. Nii et meie saaksime lühikeseks ajaks — rahvuskogu tööaeg on kuue kuu peale ette määratud — kokku kutsuda rahvaesinduse, mille peale meie kindlad võime olla, et tema kõik annab, mis meie rahvale põhiseaduse alal anda paremat oleks.

Sellepärast ma arvan, et need, kes praegu ehk veel veendunud on, et oleks võimalik ja põhjus vastu hääletada sellele ettepanekule, et nad peaksid ise, kui nad teistele ei saa avalikult soovitada, mis rahvuskogu asemele tuleks, enesele ette kujutama, missugune viis parandada seda põhiseadust, mille puudulikkust tunnistame, parem oleks. Kui kellelgi paremat ei ole, siis arvan, et iga kodaniku kohus on hääletada selle poolt, mis rohkem vastab sellele, mis annab tagatise, et põhiseadus saab rahvatahtele rohkem vastav, kui see või mõni teine viis, mis põhiseaduse revideerimiseks tarvitusele võetakse. Ja see pärast arvan mina ja olen kindel, et meie rahva enamus, tõsiselt järele kaaludes ja tundes, et aeg on tulnud astuda samme, mis meid viiks jälle normaalaegade juurde tagasi, hääletab rahvuskogu kokkukutsumiseks võimaluse andmise poolt. Selleks nähakse võimalus valitsusele kõiki eeltöid tegema hakata selleks, et meie võimalikult kiirelt suudaksime tagasi tulla olukorra juurde, kus meie seaduseandlus jälle tegevusse võiks astuda, kus valitsuse ja seaduseandluse vahel normaal vahekorrad valitseksid.

Need kaks aastat, kus oleme nüüd ainult pooleldi maksva põhiseaduse abil pidanud elama, ei ole

kerged olnud. Siin on tulnud pingutada kõigil riigivõimudel. Ja kui meil nüüd siiski peale neid katseid, mida oleme pidanud läbi elama, on võimalik rahulikult otsustada, siis tuleb seda meie rahva rahulikuse ja tasakaalukuse arvele panna.

Üks välismaalane, välisriigi esindaja ütles kord, et teie rahvas on nii rahulik ja tasakaalukas, et kui ta näeb ainult kordnikku uulitsa nurgal, siis võib teil kõik kadunud olla, valitsus ja rahvuskogu, ta käib ikka rahulikult, kui ainult kordnik on väljas. Ja see on tõesti meie õnn, et meie kui põhjamaine rahvas kõigi nende katsete peale vaatamata, mis meie läbi oleme pidanud elama, — mina ei taha siin nende kohta kõva sõna öelda — mis meie kohta siiski väga ülekohtused on, ja mis väljastpoolt meie vastu sihitud on olnud, ning mis meie iseseisvuse ja meie seisukorra oleks võinud pahurpidi pöörata, kui need korda oleks läinud, et meie nende katsete peale vaatamata, siiski niisuguses olukorras oleme, et meie maa ja rahvas rahulikult võib rahvahääletusele asuda. Meie võime selle peale uhked olla, sest see on tunnistus, et meie rahvas poliitilises elus riigi loomiseks ja kaitseks küps on.

Ma tahaksin nüüd veel õige lühidalt selle peale tähendada, et meie mitte ainult ei pea sellega leppima, et meie parandame üht seadust, seame selle paragrahvid ümber ja oleme siis rahul, kui meie suudame ainult seaduses kõike silmnähtavalt heas korras hoida. Meie peame tunnistama, et meie oma riigi ülesehitamises ei ole kõiki abinõusid ära kasutanud, mida meie oleksime pidanud tegema. On olnud suuri ja vanu riike, kes oma iseseisvuse on kaotanud ja kelle rahvad on pidanud pikki aastakümneid teiste riikide käskude all elama. Ja see on sellepärast tulnud, et need rahvad ei ole suutnud oma riikidele küllalt kindlat alust sisemise distsipliini ja organisatsiooni võrguga luua. Tähtis ei ole ükski see, et riigi kõrgemad ja alluvad asutused töötaksid korralikult, rahulikult ja tasakaalukalt, vaid palju tähtsam on see, kas rahvas ise on organiseeritud selleks, et teatud riigikorda ülal pidada, seda täiendada ja kaitsta ning igasugu pealetungimised tagasi lüüa.

Meie organisatsioonid, kui nii ütelda tohiksime, on meie enese nahast kedratud lõngadest koetud. Meie ei ole saanud abi teiste käest. See, mida lõime, on meie vaesusest ja raskusest, need on meie iseseisvusest ajajärgust väljapigistatud organisatsioonid. Et need seepärast täielikud oleksid, et nendes kindel süsteem läbi viidud oleks, et neis oleks rakendatud kõik jõud, seda ei või meie öelda. Meie seltskonna uuesti organiseerimine peab nüüd algama. Meil oldi arvamisest, et see on tõsine poliitika, kui mindi rahva juurde enne valimisi ja riigi kulul lubati, mida aga keegi suutis. Mitte selles ei seis poliitikaaluste loomine, kui ainult mõne aja järele käiakse rahvast elusse ajamas. Poliitika alus põhjeneb kahel aluskivil: see on kultuurtöö, mis koondab ja kasvatab majanduslikke jõudusid ja neid mõlemaid pooli saab koos hoida ja edasi viia ainult sisemise distsipliini ja korra juures. See sisemine distsipliin ja kord on meil

väga puudulik ja asutuste võrk on juhuslik ja mitte küllalt tasakaalukas ja koostööks sageli konarlik.

Kui meie hakkasime korraldama oma seltskonda kodade alusel, siis nägime, kui vähe on meil organiseeritud seltskonda ja kui palju tuleb veel seltskonna organiseerimise tööd teha, et meil oleksid kindlad organiseeritud ringkonnad, mis käiksid ühe tsentrumi alla ja riigi jõu korraldamisel üksteisest kinni hoiaksid ja hädakorral kogu rahva jõu liikuma võiksid panna. Üksi parteiliste organisatsioonide peale toetudes ei suuda meie väikearvuline rahvas mitte kõike seda jõudu avaldada, mis vajalik. Keegi ei või ette näha, missugused tormid võivad poliitikaelus tulla. Suunda ja aega ei tea keegi ette öelda. Need rahvad on hädaohu vastu kindlustatud, kes on sisemiselt organiseeritud ja kelle juhid on suutnud distsipliini kogu rahva organisatsioonides läbi viia. Meie haritud jõududel seisab siin määratu tööhulk ees.

Meie tahame poliitikategevust näha ainult kõrgemates tippudes. Meil arvatakse, et kui meil ministeeriumi või kõrgemaks riigijuhiks saadaks, et see on ainus poliitikatöö. Poliitikatöö on ka igapäevane hall töö. Kõik teevad poliitikat, kes organiseerivad meie seltskonda, kes sihikindlalt seda teevad ja kasutavad selleks meie majanduslikku ja kultuurjõudu. Need juhid, kes sealt välja kasvanud, on tegelikult riigijuhid ja hädakorral oskavad rahvast välja viia ettetulnud raskusist. Suurte sõnade tegijad ei ole need, kes rahvast ja riiki hädaohust välja viivad, vaid riigijuhid on need, keda küll ei ole kaugele nähtud, kes aga äkki kerkivad esile ja oskavad kõige väiksemate abinõudega luua kõige suuremaid kultuuriväärtusi ja korraldada riigielu nii, et rahvas jõuaks tormidele vastu panna.

Meie ei oleks suutnud mitte nii kergesti oma tulude võlgasid ümber laenustada, kui ei oleks hulka inimesi, kes aastakümnete jooksul on loonud võrdlemisi suure tähtsusega ühistegeliste pankade võrgu. Ainult nende abil on riigil võimalik olnud kergesti meie talusid võlgade raskusest päästa ja rahulikule elule käiku anda. Kui meie ei oleks suutnud seda teha, ei oleks meie maal seda rahu ja julgeolekut valitsenud, sest suur hulk meie loovaid jõudusid oleksid ärevil olnud oma varanduse pärast.

Sellepärast peame meie, kui tahame oma riiki üles ehitada, hakkama suure lugupidamisega sellest igapäevasest väiksest tööst kinni, peame oma jõudusid koondama ja oma noori kasvatama selleks, et järk-järgult ülespoole tõusta ja siis rahva juhtimisele jõuda.

Ei ole mitte võimalik meistriks saada ilma eeltööta. Kes meistriks tahab saada, see peab end enne harjutama tööga. Ei ole mitte õige, nagu öeldakse, et tarvis ainult enne valimisi mööda maad ringi käia ja poliitiline juht on valmis. Meie peame rahva jõudusid kasvatama hakkama ja valima nende seas riigijuhtideks, riigitüüri juurde neid, kes oskavad ka igapäevsete väikeste tööde juures jääda juhi kohale. Juhtide väljavalik on meil kõige raskem ja valusam küsimus. Et see valik õieti saaks sündida, seda peab

Vastutustundetud käed Eestist eemale! -- Eesti juhib ise oma saatust!

Isamaaliidu keskjuhatuse esimehe

O. Suursöödi raadiokõne

15. VEEBRUARIL 1936.

Käesolev aasta on Eesti rahvale otsustav aasta, mis oma tähtsuse poolest peab meie rahva ajalukku jääma kohe vabadussõja, ütleme 1919. a. kõrvale. Vabadussõjas võitsime endale kätte iseseisvuse, nüüd kindlustame endale vabaduse ja kindlustame selle nii, et kellelgi ei peaks tahet tekkima kätt sirutada meie iseseisvuse järele või mässu õhutamise abil võõrast võimu meile peale suruda, nii kui seda taheti 1. detsembril 1924. a. ja 8. dets. 1. a.

Et võõras võim ja võõras tahe mõlemil juhul mässukatse taga seisid on meile juurdlusmaterjalidest küllalt selge, aga ka ilma nende andmeteta ei oleks mingisugust kahtlust, mis on sarnaste mässukatsete lõppsiht.

Demokraatliku-rahvavalitsusliku korraga riigis puudub igasugune vajadus haarata relvadega käes mässu abil võimu, kuna nii kui nii on kõik kodanikud kutsutud, veel enam, kohustatud ühel või teisel kujul võimu teostamisest osa võtma.

Sarnase korra juures oleks absurdne ja mõttetu vägivaldne võimuhaaramine, välja arvatud juhul, kui tahetakse demokraatlik kord hävitada ja ühe isiku ja ühe kildkonna võim maksma panna, see oleks aga meie olukorras võrdne iseseisvuse kaotamisele, millele nii 1. kui ka 8. detsembril seisime õige lähedal.

Mina ei taha pikemalt peatuda rahvuskogu kokkutsumise tähtsuse ega tema ülesannete juures, tähendan vaid niipalju, et rahvuskogu kokkutsumine on tähtsaim poliitiline samm, mida Eesti rahvas kunagi astunud. Selle sammu õigesti astudes, hoiame ehk endalt mõnegi raskuse ja ootamatuse ära. Kõik ilm on ärevil, rahvad seisavad rahvaste vastu, üheteise võidu relvastatakse ja nii kui juba tähendasin mõnegi isu käib meie järele. Kui meie ise end lõhkudes ja lahkkelisi külvates sellele kaasa peaksime aitama, siis ei ole meie väärt vaba ja iseseisva rahva nime kandma. Mispärast meil tungivalt vaja on rahvuskogu kokku kutsuda ja meie põhiseadust muuta, sellest on juba nii palju kõneldud ja kirjutatud, et need küsimused on juba selged kõigile, kel kõrvad on olnud kuulda ja mõistus mõtelda. Iga kodanik teab, missugune sisepoliitiline tähtsus on eeloleval rahvahääletusel, aga ka see ei ole teadmata

meile võimaldama sellekohane riigikord. See uus kord, mille nüüd loome, annab meile võimaluse organiseerida riigikorda uutal alustel, et mitte poliitilised parteid ei saaks jõudude killustamiseks tööd teha, vaid et meie saaksime töötada oma elukogemuste ja parema oskuse järgi selleks, et oma riiki kindlale alusele seada. See uus põhiseadus peab meile need võimalused andma. Olen kindel, et meie suudame üksikud lahkarvamised ja lahkuminekul vaadetes kõrvale heita ja ühes meeles koos meie riigi ülesehitamisele asuda. Mingid lahkuminekul ega kõrvalehoidmised ei tohiks meid segada selle suure, rahvariigi ülesehitamise töö juures.

Kõigile nähtavaks alguseks selle ülesehitava töö juures olgu meie üksmeelne poolt-hääletamine järgneval rahvahääletusel.“ (Kiiduavaldused).

kui suur välispoliitiline tähendus sellel on. Sellega näitame meie, et eestlane on küllalt küps poliitilise iseseisvuse jaoks ja enese valitsemise korra määramiseks ning ka selle teostamiseks.

Meie hulgas ei peaks leiduma ühtegi kodanikku, kellel põhjust või alust võiks olla rahvahääletusest eemale, passiivseks pealtvaatajaks jääda, veel vähem aga ja otse kuritegu oleks meie rahva tuleviku ees vastu hääletada, äraandmine ja rahvavaenlase töö on aga kihutustöö vastuhääletamiseks. Sest eelolev rahvahääletus ei oli lihtne sisepoliitiline akt ja harilik rahva seisukoha avaldamine mõne seaduse kohta. Eelolev toiming ei ole ka harilik valimise või hääletuse toiming, millest üks või teine kodanik arvas seetõttu võimalikuks eemale jääda, et tema ei olnud omale kohast erakonda leidnud.

Eelolev rahvahääletus on üldrahvuslik isamaaline akt, millest iga kodanik, kes vaba eestlase nime tahab kanda, on sunnitud osa võtma ja riigivanema esitise heaks kiitma, sellele hääletades poolt.

Nii kui tähendatud, võivad sellele vastu olla ainult Eestile ja meie iseseisvusele vaenulikud ollused.

Teil kerkib keelele küsimus — kas leidub Eestis kodanike hulgas sarnaseid rahvavaenlasi ja kes nemad on? See küsimus on täiesti põhjendatud ja mina tahaksin mõne sõnaga sellele vastata.

Kahjuks pean ütleva, et meil on inimesi, kes vähe hoolivad Eesti rahva tulevikust ja kes teadlikult püüavad segadusi tekitada ja kodanikke valearvamisele juhtida ning rahvahääletusel soovivad vastu hääletada.

Kes on siis need rahvavaenlased ja kas on neid palju ning kuidas mõjub nende „juudaste“ töö? Neid inimesi tahaksin mina jagada 4 liiki:

1. detsembri mehed, need on tegevuses alati, kui kuidagi on väljavaateid segaduste tekitamiseks. Õnneks on neid ja nende pooldajaid vähe järele jäänud ning selle mõju suurema tähtsusetu.

2. 8. detsembri mehed ja nende mõtteosalised. Need on kõige enam ärevil ja püüavad kõigiti mesinagusa näo ja sõbraliku nõuandega oma kaaskodanikele selgeks teha, et praegune maksev põhiseadus on hea küll ning rahvuskogu kokkutsumiseks puudub igasugune vajadus.

Praegust põhiseadust on nimetatud — hüppelaua põhiseaduseks — ja täie õigusega, kuna selle põhiseaduse koostajad tahtsid selle põhiseaduse abil hüppata ühe isiku ja kildkonna valitsemise viisi — diktatuuri juurde.

Kui seda põhiseadust neil ei õnnestunud oma vaadete kohaselt teostada hakata ja tegelikult ka hüppelauana kasutada, siis raarasid samad mehed relvade järele, et kas või venna vere hinnaga rahvale peale suruda võõrast võimu ja võõrast vaimu.

Ka unustavad nemad praeguse põhiseaduse kiitmisel ära, et nende enda tähtsam juht esitas alles mõniaeg tagasi põhiseaduse muutmise kava, nähtavasti oli see siis ainult manööver ja rahvale puru silma puistamine. Sellel alal on need mehed eriti meistrid, sest laiaulatuslikumat demagoogiat ja pro-

vokatsiooni ei ole meil veel ennem nähtud, kui seda tegid 8. detsembri mehed. Isegi „oma meeste“ äraandmine ei ole neile võõras: andis ju Seimann Reha ja selle kamba ise politsei kätte.

3. Peab kahjuks märkima, et üksikud endised poliitilised tegelased, kes kuidagi viisi kibestunud ja kellel veel lootus ning iha enne 12. märtsi aegade järele, leiavad nüüd õige aja olema soovitada passiivsust: ei olla praegu sugugi vaja rahvahääletuse küsimuses väga aktiivne olla ega vaimustusega selle heaks selgitustööd teha, õigem olla pealt vaadata, mis sellest asjast saab jne.

Need on tuulelipud, need on purjeseadjad tuule järele, need on lõpuks alati heal juhul valmis meelt muutma. Küll teie näete, lugupeetud kuulajad, kui tulevad edaspidi parlamendi valimised, kui agarad need mehed siis on tööd tegema selleks, et pääseda ise rahvaesitusse, aga mina loodan, et Eesti kodanik mõistab juba ööpiku ja varese laulu vahel vahet teha. Õnneks ei ole see n. n. 3 kategooria ka kuigi arvukas ega populaarne. Need mehed arvavad, et näaklemise ja kisklemisega tehakse rahvustööd, unustavad aga, et sõprus ühendab ja vaen lahutab.

Ja viimati 4. on need kodanikud, kes passiivsed või koguni vastu, kes 3 eelmise kategooria inimeste poolt on eksiteele viidud ja neid on õige kogukas pere. Just nendele olgu minu praegused sõnad hoiatuseks ja teie, lugupeetud kuulajad, aidake igal juhul kaasa nende õigele tööle juhtimisel.

Eesti kodanikul peaks küllalt poliitilist taipu olema, et aru saada kuhu poole keegi tüürib, ärge laske endid juhtida sinna, kus varitseb tume tulevik, vaid otsustage püsiva rahvavalitsusliku demokraatliku korra kasuks, selle korra juures on teil alati võimalik ise kaasa rääkida ja ka kaasa töötada, ükski teine valitsemise kord ei anna neid võimalusi ega sellel määral.

Meie ei taha tagasi korda, mis valitses enne 12. märtsi 1934. a., kus rahva poolt proportsionaalsuse põhimõtte ja nimekirjade süsteemi alusel valitud 100-pealine kogu oli varustatud peaaegu piiramata võimuga. Meie ei taha aga ka praeguse põhiseadusega võimaldatud ühe isiku ega ühe kildkonna võimu alla sattuda, see oleks veel hädaohtlikum kui eelmine.

Meie tahame rahvavalitsuslikku korda ja valitud riigipead, kes parlamendi ja valitsuse tasakaalustatud koostöös tagaks meie riigile ja rahvale kindla ja püsiva vabaduse tunde ning täieliku arenemise võimaluse rahu ja üksmeele olukorras.

Meie oleme aastasadade jooksul küllalt vintsutada saanud ja ühe võimu alt teise alla painutatud olnud. Meie rahvas on küllalt ohanud ja ahastanud võõra võimu all. Meie oleme maapinna, mis meile kallid oma vere ja higiga väetanud — igatahes mitte selleks, et seda kergemeelselt ja vastutustundeta ning äärmises fanaatilises üksikisiku võimuihas loovutada võõrastele, et siis jällegi võib olla aastasadu ohata ja ahastada ning oma kadunud vabadust taga nutta. Mõnigi viga, mida oleme oma iseseisvuse ajal teinud, on meile palju maksma läinud, aga praeguse vea, kui teeksime, tagajärgi ei oska küllalt raskelt hinnata.

Meie teame küllalt riike ja rahvaid, kes heal-

Kaitsevägede Ülemjuhataja
kindral J. Laidoner.

„Kaitseliit koosneb vabatahtlikkudest kodanikudest, kes vabatahtlikult annavad oma tööjõu riigikaitse korraldamiseks. Osas, kus kaitseliit on otseselt relvade teenistuses, on ta kohta ka maksvad kõik seadused ja ettekirjutused, mis maksavad kaitseväge kohta.

Aga kui vabad kodanikud saavad kaitseliitlased täie jõu ja aktiivsusega kaasa aitama, et läbi viia eelseisev rahvahääletus, et otsus oleks jaatav ja läbi viidud suure ja kindla enamusega.“

Kaitsevägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner'i raadiokõnest 19. jaan. 1936.

meel tahaksid rahvavalitsusliku korra juurde, see ei ole neile aga võimaldatud. Meile on härra Riigivanem ise, vabatahtlikult ette seadnud võimaluse pääseda üle põhiseaduse kriisist ja ülemineku aja puudustest. Seda võimalust kasutame täiel määral ja üksmeelselt ning asume kõik hääletuskastide juurde ja anname kõik hääled 23., 24. ja 25. veebruaril s. a. poolt.

23., 24. ja 25. veebr. 1936. a. taotakse meie laste tulevik.

Eelolev rahvahääletus on Eesti olemasolu ning rahvusliku au küsimus!

Oleme paljukannatanud rahvas. Juba ligi 1000 aastat võitleb meie nurmede ja niitude, vete ja ranna pärast Ida ja Lääs. Ainult selle võitluse lipp vaheldub: Kord tungitakse siia ristiisku tooma, kord raiutakse siit akent Euroopasse, kord tuuakse siia punase lipu all uut maailmakorda, kord pruuni lipu all uut riigikorda, kus üks inimene mõtleb ja otsustab kogu rahva nimel. Ent siht on kõigil sama — meie isade maa!

Meie asend pole soodus. Asume vanade Vikingite kaubateel, kohal, kus Ida ja Lääne kokkupuuted ning liikumine eriti soodus. Ent meie asendil ei puudu ka hädad küljed. Et meist huvitatud on mitmed suurriigid, siis paralüüeeruvad nende võistlevad huvid meie suhtes omavahel.

Selle olukorras saame olla Ida ja Lääne vahel vaid puhverriigiks, ent kunagi mitte ühe või teise riigi mõjualuseks. Silmade tegemine ükskõik kumbale poole, Itta või Läände, osutub meile sama ohtlikuks, kui muhameediusulise hinge teekond paradiisi mööda mõõgatera, üle sügava kuristikku.

Sellepärast on meil olnud rida saatuslikke momente, olukordi, kus meie saatus on rippunud nagu juuksekarva küljes. Tuletagem meelde Pala lahingut, Jüriöö vabastamiskatset (meie saksa orientatsiooniga ajaloos „Jüriöö mäss“!), Vabadussõda, 1. detsembrist ja 8. detsembrist sündmusi...

Sarnastel momentidel oleme pääsenud, kui oleme olnud üksmeelsed, ja oleme kaotanud, kui meie hulgaks on puudunud üksmeel. Pühakirja järele nuheldakse vanemate patud laste kätte kolmandast ja neljandast põlvest saadik, ent meie vanemad ja esivanemad pidid kahekümne inim põlve kestel vaevlema võõra surve all sellepärast, et nad Lembitu päevil ei suutnud astuda vastu võõrale võimule üksmeelselt!

Üks sarnaseid saatuslikke momente on praegu! Ja sellepärast peab meil olema täieline selgus selle momendi tähtsusest. Me peame vaatama endi ümber lahtiste silmadega ja ei saa piirduda ainult riigipiiriga, vaid peame jälgima olukorda kogu maailmas, mille orgaaniline osa oleme.

Rahvusvaheline olukord on muretäratavalt ebakindel. Mitmele poole on kogunenud plahvatusmaterjali pesad ja meie ei tea, millal või kust tuleb säde, mis süütab selle. Aafrikas veereb vaenuvanker ja väikeriikide lootus, Rahvasteliit, teeb asjatuid pingutusi selle peatamiseks... Maailmasõja koledused on ununenud liigagi ruttu ja kaotanud riigid ootavad kättetasumise juhust, seletades avalikult, et neil puudub ruum, kuhu mahutada oma rahvusliku suurt juurdekasvu. Nii mõnegi pilgud neist on suunatud Baltimere Idakallastele, kus olevat nende sajanditepikkune kultuur ja kus elavat nende suguvennad... „Tung Itta!“ („Drang nach Osten!“). See on meilegi tulekirjaga saatuseseinale kirjutatud „Mene, mene teekel'iks“!

Nüüdisaegne pealetung erineb varemaaegsest. Nüüd ei puhuta pasunaid ega tärastata kilpi, ei mo-

biliseerita ega kuulutata sõda. Nüüd ilmuvad riiki häkki salapärased sõrmed. Keha, kellele need kuuluvad, ei näe me', kuna see asub väljaspool riiki. Need sõrmed hakkavad sebima, niidikesi tõmbama selleks, et lõhestada meid mitmeks omavahel võitlevaks osaks ning sellega meid nõrgendada. Ja kui on lõhutud meie üksmeel, siis tehakse häkki haarang. Tuletagem meelde 1. detsembrist 1924. a., aga ka 8. detsembrist 1935. a....

Selles välispoliitilises valguses on mõistetavad paremini mitmed meie kaasaegsed sisemised sündmused.

Eriti 8. detsember 1935, mil rühm mehi, kellest nii mõnelgi ei puudu teened meie Vabadussõjas, lasi võrgutada end isiklikust auahnusest ja võimuihast. Võimul öeldakse olevat joovastav toime — ta hakkavat pähe! Meie teame raamatute-raamatust, et kurat viis Kristuse kõrge mäe otsa, näitas talle kogu maailma rikkust ning ilu ja lubas selle kõik anda Kristusele ühe väikese tasu eest: tuli heita maha ja kummardada kuradit. Kristus ütles: „Tagane minust saatan!“ Ent meie 8. detsembrist mehed on ilmselt selle kummarduse ära teinud. Sest nagu selgub juurdusest nii meil kui üle Soomelahe, on nende käsituses olnud juudaseekleid ja surmariistu, millel välismaine päritolu...

Seda välispoliitilist olukorda tuleb pidada silmas ka teise kaasaegse sisepoliitilise momendi — eeloleva rahvahääletuse juures!

Meil seisab ees Rahvuskogu kokkukutsumine, kelle ülesandeks on võtta vastu vajalised parandused Eesti põhiseaduses või vajaduse korral töötada välja ja võtta vastu uus põhiseadus. Selle Rahvuskogu kokkukutsumiseks küsib Riigivanem Eesti rahvalt, kui Eesti riigivõimu kõrgemalt kandjalt ning riigivõimu allikalt, volitusi. Nende volituste andmine toimub rahvahääletusel 23., 24. ja 25. veebruaril 1935.

Meid kutsub usaldusega meie vana rahvajuht, kes läinud auga halliks võitluses Eesti rahva ja riigi hääkäekäigu eest, keda vangistatud ja mõistetud surma ja kes korduvalt päästnud meid saatuslikkudel momentidel ning korduvalt andnud tagasi meile usu ja lootuse, siis kui kõik näis olevat kadunud! Meid kutsub hääletamiskastide juure mees, kes tuntud suure demokraadina, et meie annaksime oma otsuse Eestile

„kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele!“

Meie suurim riigimees ja vana rahvajuht, samuti kõik meie avaliku elu tegelased ja juristid-eriteadlased, on leidnud, et Eesti praegune põhiseadus on mitte ainult puudulik, vaid hädaohtlik meie saatusesele ja iseolemisele! On toodud avalikkuse ette väga kujukalt praeguse põhiseaduse puudusi ja valgustatud temas peituvaid karisid.

Ja sellepärast ei saa ühelgi Eesti mehel ega naisel, kel rinnas hõõgub väikene säde armastust meie

paljukannatud isamaa vastu, olla teist seisukohta, kui üksmeelselt ja usaldusega järgneda riigivanema kutsule!

Ent kurvastusega peame märkama, et mitte kõik Eesti kodanikud ei mõista olukorra tõsidust ega armasta oma kodumaad õige armastusega. Leidub inimesi, kes püüavad

külvata kahtluseidusid

meie hulka ja, lõhkudes meie üksmeelt, lõhestada meie omavahel võitlevaiks osadeks. On asju, millist ei saa igakord avalikult kirjutada, ent nagu näitavad viimaseaja sündmused, ei maga meie vaenlase „k e h a“, sest tema „sõrmed“ liiguvad nobedasti!“

Oleme kaugel sellest, et karta meie sisemisi kahtlusekülvajaid, nende

sosistamistööd

ja poliitilisi seebimüüjaid, kelle kauba hinnad kõrged, kuid kellel suus hea jutt ning tagavaras häid nõuandeid!

Samuti ei hinda meie alla kodanikke, sest

Eesti naine ja mees mõtleb alati oma peaga

ja ei esine karjalambana.

Aga meie ei saa ometi vaadata ükskõiksest pealt, kui üksikute kodanikkude teadmatust kasutatakse kurjasti!

Seda teadmatust kurjasti kasutada on seda kergem, et nii riik kui ka tema põhiseadus on keerulised nähted, mille uurimiseks ja seletamiseks on terve teaduseharu — riigi teadused, ja mis vajavad sellepärast nende õieti mõistmiseks ning selgitamiseks eriteadmisi!

küllaldaselt tuttavad

meie sise- ja välispoliitiliste sündmustega ning riigi olukorraga ja nõuetega.

Ja sellepärast ei saa ei ükski teadlik ja kohusetruu kodanik, ei ükski organisatsioon, asutis ega ametikandja, kelle ülesandeks teenida meie rahvast ja riiki,

siin jääda passiivseks!

Sest kaalul on meie riigi olemasolu, tegemist on küsimusega, millest oleneb Eesti edaspidine saatus, tegemist on üldriikliku küsimusega!

Vaid kõigil tuleb

üksmeelselt astuda vastu sosistamisele, kahtluse ja vaenu külvamisele, aga ka loidusele ja teadmatusele.

Kindlas teadmises, et

meie isamaa püsümise kindlustamiseks, meie nüüd peame üksmeelsuse müüri ümberehitama oma riigile, meie

harjulased — hääletame kõik poolt!

Vaba Eesti parema tuleviku nimel kõik rahvahääletusele

23., 24. ja 25. veebruaril.

Täitkem oma kohust! . . .

Käesolev silmapilk kohustab!

Juba mõne päeva pärast otsustab rahvas ühe tähtsama küsimuse meie riigi ja rahva elus. Õigusega on rahvahääletust võrreldud suurimate sündmustega meie iseseisvuse ajajärgus, nagu seda on Vabadussõda. Rahvahääletus määrab meie rahvusliku tuleviku mitmeks ajaks. Ja sellepärast ei ole mitte ükskõik, kas läheme kõik üksmeelselt poolt hääletama, või jääb osa rahvast pealtvaatajaks. Siin seisab meil ees silmapilgu ülesanne.

Tuleb ajaviitmata võitlusesse astuda tagasihoidlikusega ja loidusega, kui seda peaks veel kusagil leiduma. Eestlane mõtleb pikkamisi, aga kindlalt, sellepärast tuleb veel viimase silmapilguni mõttekäiku arendada, ergutada ja olukorra tõsidust selgitada. —

Tuletatagu meelde, mis oleks sündinud meie nii vanade kui uute taludega, kui 8. detsembri l. a. kavatsus oleks teostunud, millega, nagu ajalehtedest kuulsime, oleksime seisnud kõigi nõllumajandusele antud laenude sissenõudmise ees. Mõeldagu sellele

asjaolule tõsisemalt! . . . Meie rahvariigist oleks jäänud vaid mälestus.

Iga ehitus on püsiv, kui on alusmüür kindel. Nüüd, kus meile põhiseaduse puudused on selgitatud ja härra Riigivanem kutsub meid kõiki selle parandamiseks kaasaaitama rahvuskogu kokkukutsumisega, täidame oma pühama kohustuse kalli kodumaa vastu ja hääletame kõik üksmeelselt poolt!

Kaalul on Eesti nurmed ja väljad, Eesti metsad ja maad! Kaalul on Eesti iseseisvus ja olemasolemine, meie maa tulevik ja saatus.

Eestlane — read koomale! hoiast ennast kokku, et olla võimas ja tugev rahvas võitluses oma kodumaa parema tuleviku eest! Ütleme 23., 24. ja 25. veebruaril s. a. rahvahääletuse kasti juures poolt hääletades — eestlane oskab ise oma asju korraldada!

R. Kuris,

Maleva propaganda pealik.

Kodanikud, kellel on kallis meie riigi tulevik ja saatus, annavad vastuse riigivanema ettepaneku poolt.

Meeldiva välimuse tagab riieus,

valmistatud:

A/S **TEKLA**

riidekaupadest

Milleks uus põhiseadus?

Mis vastased sosistavad?

Meie riigi vastased sosistavad kodanikkudele kõrva, et uut põhiseadust ei ole vaja. Nad kiidavad valitsust, selle juhte ja nende tublit tööd, ning juhiavad tähelepanu sellele, et meie riigis valitseb rahu ja kord, kodanikkudel on jällegi tööd, leiba — milleks siis uus Rahvuskogu ja uus põhiseadus?

On aga ka neid riigiustavaid kodanikke, kes on näinud tormi ja võitlust meie riigis ja kes sellepärast kardavad Rahvuskogu kokkutulekuga uute tormide algust.

Neile mõlemile tuleb vastata, et rahu ja kord riigis ning töö ja leib kodanikkudele ei ole praeguse põhiseaduse teene!

Vaid see on meeste töö ja teene, kes on mehed omal kohal, kes ei uimastu võimu üliküllusest, vaid on valmis jagama võimu rahvaga ja tema esindajatega, aga kes ei ole ka sarnased meestele, kes lähevad mässu tegema ja jäävad staapi laua ääre magama!

Meie praegune rahu ja kord oleneb meie praegustest riigijuhtidest!

Riigijuhid, nagu inimesed kunagi, on ajaliku eaga, igal tuleb kord minna sinna, kuhu läheme kõik ja kust pole tagasitulekut.

Riik aga on püsiv nähe, tema iga mõõdetakse sajaditega ja aastatuhanditega. Riigis peab valitsema püsiv kord ja rahu. Rahu ja kord on püsivad, kui riigis on püsivad ja kindlad asutised. Asutised on kindlad ja püsivad, kui nad on rajatud tublile põhiseadusele.

Sarnastele sosistajaile on paras vastus: Kiidate valitsust ja samal ajal soovitate hakata vastu sellele valitsusele, siis kui ta pöördub rahva poole usaldusega! Sest kui käesoleval juhul jäädakse koju või hääletatakse koguni vastu, siis ju talitatakse vastu samale hääle valitsusele, keda kiidetakse! Ja kuidas siis see tubli valitsus häkki hakkab soovima riigile halba?

Meie lugupeetud riigivanem K. Päts on rõhutanud korduvalt, et praegune põhiseadus ei loo korda, kus võim võib minna ühelt võimukandjalt teisele vapistusteta ja kartuseta, et

võim võib minna tänavale

või kas või telefoniposti kätte, nagu uhkustasid omal ajal mõned 8. detsembri mehed!

Selle kohta on avaldatud palju materjali, mis pärast sellekohta siin vaid lühike kokkuvõtte. Praeguse põhiseaduse kohta on tabavalt tähendatud, et see on kolmejalgne laud, millel mees peab põlve all hoidma, muidu kukub ta ümber kõigega, mida kannab! Ta sisaldab ühelt poolt üldedemokraatlikke lõksõnu Asutava Kogu põhiseadusest ja samal ajal ebamäärasusi, vastuoksusi ja purutagurlisi põhimõtteid.

Ta kannab ilmet, nagu oleks ta kirjutatud põlve otsas!

Temasse on jäetud sisse proportsionaalsuse põhimõtte rahvaesinduse valimisel, sarnane kord, kus kodanikud hääletavad poliitiliste parteide kandidaatide nimekirju või kandidaate neist nimekirjadust. Sellega jätkuks uues rahvaesinduses erakondade kisklemine ja kõik sellega kaasasolevad pahed!

Vabariigi valitsuse olukord on selles põhiseaduses määratud ebakindel: tal peab olema selle jõuetu ja kiskleva rahvaesinduse enamuse usaldus!

Riigivanemale aga on antud sarnased võimupiirid, mille üle võiks olla kade isegi endine Vene keiser: riigivanem, kui tahab, võib hakata valitsema piiramatult ainuvalitsejana!

Kogu haritud maailma riigitarkus õpetab, et riigi rahakoti jätab rahvas, kui peremees, oma esinduse kätte, kuid meie praegune põhiseadus võimaldab riigivanemale maksma panna eelarvet oma dekreediga, samuti jätta kinnitamata rahvaesinduselt vastu võetud eelarve.

Ühesõnaga — ta on lausa eeskujulik hüppelaud demokraatlikult vabariiklikult korralt diktatuurile, kus valitseb juht, „Führer“, kes mõtleb ja otsustab kogu rahva eest ja kellele sosistavad kõrva vastutamatud ringkonnad kõrvalt!

Lõpuks esitasid ju selle põhiseaduse isad ise põhiseaduse muutmise seaduse, öeldes sellega lausa, et nende lapsest ei saa elulooma!

Aga miks siis kutsusid praegused riigijuhid omal ajal selle puuduliku seaduse poolt hääletama?

Asutava Kogu põhiseadus tekkis revolutsioonilises meeleolus ja kajastab ka seda meeleolu. Selle loomiseks polnud meil riigivalitsemise kogemusi. Sellepärast lõi see põhiseadus kõikvõimsa riigikogu, kes kiskus kogu võimu enda kätte, asetades valitsuse oma komisjoni tasemele. Ja sealjuures koosnes see riigikogu, tänu proportsionaalsele valimisviisile, väikestest omavahel tülitsevatest erakondadest ja oli sellepärast ka väga vähese töövõimega. Sellepärast tekkiski meie riigis terav sisemine kriis, mis on viinud meid praeguste sündmusteni.

Kui Riigikogu 2 katset, põhiseadust muuta, olid kukkunud läbi, siis seisid kõik riiklikult mõtlevad kodanikud küsimuse ees,

mis teha?

Ja siis tulid meile jällegi appi inimesed, kelle käes praegu riigitüür, ja kutsusid hääletama praeguse põhiseaduse poolt. Ja seda selleks, et pääseda ummikust, sest kui ka see algatus oleks kukkunud läbi, siis ei oleks meie põhiseadust üldse enam saadud parandada rahulikult teel ja me' oleks sammunud vastu üldisele mässule! Selle põhiseaduse puudused olid ilmsed, aga ei olnud enam valikut.

Kõik kodumaa pojad ja tütreid, ühinegem kui üks mees Vaba Eesti ülesehitavas töös.

Kuidas hääletada?

Mitte midagi välja lõigata, kuid kriips alla tõmmata!

Ei ole küllalt arusaamisest, et on vaja Rahvuskogu kokkukutsumiseks 23., 24. ja 25. veebruaril s. a. poolt hääletada, ei ole ka küllalt, kui välja minnakse hääletama, on vaja ka teada, **kuidas** hääletada. See vajadus on päevakorraale tõusnud eriti eelseisvaks hääletamiseks, sest **hääletus sünnib uue korra järele**, nimelt hääletamisedeli maksvaks tege mine.

Senini on toimunud hääletamine ja valimised kas vastava sedeli „poolt“ või „vastu“ ehk vastava nimekirja väljalõikamise ja selle ümbrikusse panemise teel. Eelseisval hääletamisel ei tule mitte midagi välja lõigata, vaid hääletamisedel antakse tervelt ära. Senini oli võimalik hääletamisedel ehk väljalõigatud kandidaatide nimekirja muutmata kujul ära anda, nüüd aga tuleb vastav sõna „poolt“ ehk „vastu“ allakriipsutada.

Hääletamisedel, nagu allpool toodud hääletamisedeli äratrükist näha, lõpeb kahe ruuduga. Ühes ruudus on sõna „poolt“, teises „vastu“. **Kui kodanik tahab hääletada poolt, siis ta kriipsutab alla hääletamisedelil sõna „poolt“, ilma et ta seda ruudukest sedeli küljest ära lõikaks.** Allakriipsutada võib kas pliatsiga ehk tindiga. Allakriipsutamine sündigu juba kodus enne hääletamisele minekut.

Poolt hääletajate hääletamisedel — juba allakriipsutatult — on järgmine:

HÄÄLETAMISEDEL.

Riigivanem, juhitud kindlast tahtest viia läbi Eesti Vabariigi riikliku korra uuendused rahvavalitsuslikul alusel, otsustas pöörduda rahva poole volituse saamiseks — kutsuda kokku Rahvuskogu, kelle ülesandeks on riigikorra vajalikkude uuenduste vastuvõtmine.

Selle otsuse kohaselt kutsutakse Eesti Vabariigi kodanikud hääletamisele 23., 24. ja 25. veebruaril 1936. a.

Eesti Vabariigi kodanikul tuleb otsustada, kas ta pooldab rahva alljärgneva otsuse vastuvõtmist:

Eesti rahva otsus Rahvuskogu kokkukutsumiseks.

Eesti riigivõimu kõrgeima kandjana Eesti rahvas rahvahääletusel 23., 24. ja 25. veebruaril 1936. a. otsustas:

1) anda Riigivanemale volituse kokku kutsuda Rahvuskogu, kelle ülesandeks on vastu võtta vajalikud parandused maksvas Eesti Vabariigi Põhiseaduses või vajaduse korral töötada välja ja vastu võtta uus Põhiseadus;

2) et Põhiseaduse parandamisel või uue Põhi-

seaduse väljatöötamisel tuleb Rahvuskogul võtta juhtnööriks, et Eesti jääb rahvavalitsuslikul alusel valitsevaks Vabariigiks, kus kõrgeim võim on rahva käes ja et Eesti riiki juhib valitav riigipea tema poolt ametisse kutsutava valitsuse ning kahekojalise rahvaesinduse tasakaalustatud koostööl;

3) volitada Rahvuskogu vastu võtma Põhiseaduse elluviimiseks vajalikke seadusi;

4) Rahvuskogu koosseisu ja tegevuse kohta määrata järgmist:

— Rahvuskogu on kahekojaline;

— Rahvuskogu esimesel koyal on 80 liiget, kes valitakse rahva poolt üldisel, ühetaolisel, otsesel ja salajasel hääletamisel isikuvalimise põhimõtte alusel Riigivanema poolt antavas sellekohases valimiseseaduses ettenähtud korras;

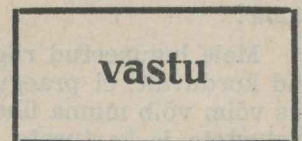
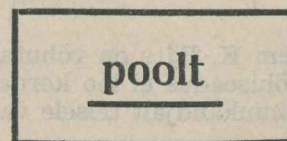
— Rahvuskogu teisel koyal on 40 liiget; teine koda koosneb kohtute, omavalitsuste, majanduslikkude ja kutsete omavalitsuste, vähemusrahvuste kulturomavalitsuste, Tartu ülikooli, kaitseliidu ja kirikute esindajaist Riigivanema poolt määratavail alusel ja Põhiseaduse väljatöötamiseks vajalikkude teadmistega ja kogemustega isikute hulgast Riigivanema poolt määratavast kümnest liikmest;

— Rahvuskogu esimene ja teine koda töötavad eraldi; kui lahkuminekute puhul Rahvuskogu kodukorras määratud alustel ettevõetavad kooskõlastamiskatsed jäävad tagajärjetuiks, moodustavad nad Rahvuskogu üldkoosoleku, kus küsimus otsustatakse häälteenamusega;

— Rahvuskogu peab lõpetama temale pandud ülesanded kuue kuu jooksul arvates tema kokkuastumisest;

— Rahvuskogu liikmed ei saa palka, kuid neile tasutakse istungitest osavõtmise kulud.

O l e n

(Mida pooldad, see kriipsuta alla)

Kaitseliitlastel ei ole vaja seda ainult enese hääle andmisel teada, seda tuleb seletada ka oma kodustele hääleõiguslistele, seda tuleb seletada ka oma naabritele, et kodanikud, kes meie lugupeetud Riigivanema algatust pooldavad ja healmeel poolt hääletada tahavad, seda ka õieti teevad.

Oma isamaad teenib hästi see, kes aitab läbiviia rahvahääletust.

Kuidas toimub rahvahääletamine 23., 24. ja 25. veebruaril 1936.

Rahvahääletamise toimetamiseks saadavad linna-, alevi- ja vallavalitsused ning kaitseväes vastavad kaitsevæeosad igale hääleõiguslikule kodanikule kätte hiljemalt kolm päeva enne rahvahääletamise esimest päeva, s. o. hiljemalt 19. veebruariks 1936: kodaniku nimelise tunnistuse rahvahääletamisele ilmumiseks ja hääletamisedeli. Nimelises tunnistuses on märgitud hääletaja nimi ja perekonnanimi, hääletamisjaoskonna nimi ja selle asukoht ning vajalikud juhised hääletamiseks. Hääletamisedel sisaldab rahvahääletamisele tuleva Riigivanema esildise teksti ning selle all kaks ruudukest sõnadega „poolt“ ja „vastu“. Kui näiteks kodanik hääletab Riigivanema esildise poolt, siis ta kriipsutagu korralikult alla hääletamisedeli teksti all olevas ruudukeses sõna „poolt“. Hääletamisele minnes võtku kodanik kaasa nimeline tunnistus, hääletamisedel ja ka isikutunnistus või mõni teine isikut tõestav dokument. Kui kodanikul hääletamisedel puudub või on see rikutud, võib ta saada uue hääletamisedeli jaoskonnakomisjonist hääletamise ajal. Hääletamisse-

deli võib kodanik ära anda vaid isiklikult ja igal kodanikul-hääletajal on üks hääel.

Mõne omavalitsuse või hääletamisjaoskonna jaoks, kus elab kompaktset ühe vähemusrahvusest hääleõiguslikke kodanikke, on trükitud nimeline tunnistus ja hääletamisedel kahes keeles — eestikeelne tekst ühel küljel ja vähemusrahvusekeelne tekst teisel küljel ning mõlemakeelsed tekstid on tunnustatud identseteks. Neis hääletamisjaoskondades võib hääletaja näiteks Riigivanema esildise teksti poolthääletamisel eesti-venekeelsel hääletamisedelil kriipsutada alla kas eestikeelse teksti küljel leiduvas ruudukeses sõna „poolt“ või venekeelse teksti küljel leiduvas ruudukeses sõna „za“ ning eesti-rootsikeelsel hääletamisedelil kas eestikeelse teksti küljel leiduva ruudukeses sõna „poolt“ või rootsikeelse teksti küljel leiduvas ruudukeses sõna „för“ ja sedel tuleb tervelt, s. o. ühes Riigivanema otsuse tekstiga panna valimisjaoskonnast saadud ümbrikku.

Sõna „poolt“ või „vastu“ väljalõikamist ehk mahakriipsutamist ei tohi olla, see on valimisedeli rikkumine ja hääel läheb kaotsi.

Rahvahääletuseelsed päevad on käes!

Missugune on nüüd igaihe südamehool?

Meie juure kipuvad „võõrad sõrmed“. Ent ükski endast lugupidav ja tugev riik ei salli, et võõrad riigid segavad end tema siseasjusse. Sellepärast peab kogu Eesti rahvas üksmeelselt ütleva selle „ja“ ka Idasse ja Läände, sinna kuhu vaja! Sest sellega ütleb ta, et ta ei salli võõraid mõjutusi ja neil mõjutustel pole Eestis pinda!

Aga ka sisepoliitiliselt peab see „ja“ olema üksmeelne ja võimas. Kui meil oli teatud voolu kuuluvaid inimesi, kes praeguse põhiseaduse poolt hääletanud 416.000 kodaniku lugesid endi poolehoidjaks, kuigi see oli viimne arvamus, siis juhul, kui osa kodanikke eeloleval rahvahääletusel jääb loiuks, tulevad kas või 8. detsembri mehed ja loevad need kõik oma mõtteosalisteks. Ja see arvamus annaks põhjusi uuteks urgitemisteks ja võimuhaaramise katseteks!

Kogu rahva üksmeelse poolthääletamisega aga võetakse pind igasugusteks sarnasteks katseteks ja meil ei tarvitse enam karta „detsembri kuid“.

Selleks tuleb teha selgitustööd, aga mitte kihutustööd. Ei tule kedagi mustata, söimata ega kahtlustada, vaid tuleb

sirutada käsi koostööks meie riigi ja rahva kasuks igale, kes tahab tulla kaasa ja kellest teada on, et ta omas südames kaasa tulla saab!

Meie saatus on kaalul! Meil on käimas **teine vabadussõda!**

Vabadussõjas järgnesime üksmeelselt meestele, kes praegu riigi eesotsas, ja me võitsime! Järgneme neile ka nüüd täie usaldusega, et jääks eestlastele Eesti maa, eesti elu ja eesti olu!

Ärgu olgu eestkätt meie kaitseliitlaste ühises peres laisku sulaseid, kes jäävad seisma, kui meie juhid-isandad lähevad sõtta! Ärgu olgu neid, kes panevad käe adra külge ja vaatavad tagasi!

ISAMAA HÜVEKS — OLEME KÕIK VALMIS!

Kindlustage oma elu ja varandus

≡≡≡ **EKA's** ≡≡≡

suurimas kodumaa kindlustusseltsis.

Eesti kodule — eesti lipp.

Sinine ja must ja valge.

Eesti lipul on ilusad värvid, nii põhjamaised, kained ja karged. Need on mehised värvid, mitte hellitatud rahva omad. Selliste värvidega lipu all oleme võidelnud raskeil surveaegadel ning tõusnud oma jalgele. Selle lipu all oleme kätte võidelnud omale iseseisvuse ja vabaduse. See lipp olgu meie võitluse sümboliks ka praegusel ajal, mil eesti rahvas sammub oma riigile looma uut, püsivat ja õiglast demokraatlikku korda, milline tagab rahvale, et põlvest põlve võiksid lehvida üle eestlaste maa sini-must-valged Eesti riigi lipud.

Sini-must-valged värvid said rohkem kui 50 a. tagasi esimese eesti üliõpilasseltsi värvideks. Sini-must-valge lipu all andsid noored mehed pühaliku töötuse oma noort jõudu pühendada eesti rahva äratamiseks ja eesti rahva kasuks. Ja see töötus oli antud innuka valmisolekuga ja nende meeste töö kandis head vilja ärkamisajal.

Sini-must-valge lipp sai rahvuslipuks. Lipu värvid leidsid laiemais rahvakihtides tunnustuse rahvusvärvadena. Nende värvide all organiseerus eesti rahvas ning arenes rahvuseks, natsiooniks. Lipu sini-must-valged triibud said nagu tugevaiks paelteks, mis köitsid eesti rahva tervikuks võitluses oma kultuuri ja majandusliku elu arendamisel.

Sini-must-valget lippu polnud küll võimalik tol ajal vabalt ja avalikult lehvima panna rahvuslipuna, kuid lipu värvid esinesid siiski eesti rahva organisatsioonide lippudes laulupidudel ja pidulikel sündmustel siseruumide kaunistusvärvadena.

Esimest korda esinesid eesti rahvuslipud hulgana 1917. a. märtsikuus Vene riigi pealinna Petrogradis peale tsaarivõimu kukutamist. Vene väeosades teenivad eesti rahvu-

sest sõdurid ja kohalikud eestlased organiseerusid pikaks imposantseks rongikäiguks, et siirduda Vene riigiduumi ette ning nõuda Eestile omavalitsuse, autonoomia. Eeskujulikult distsiplineeritud rivid paljude orkestrite helide saatel sammus määratu pikk rongikäik, mille kohal lehvis hulk suuri tuliuusi sini-must-valgeid rahvuslippe Tauria lossi ette, äratades venelaste seas tol ajal, mil vene vägedes lagunes kohutavalt distsipliin ja kord, imestust ja lugupidamist.

Teine pilt Vabadussõja päevil. Eesti pühitseb riigi esimest aastapäeva 24. veebruaril 1919. a. Tallinna garnison rivistub paraadiks Vabadusplatsil. Linn on lipuehtes. Ümber Peetri aasamba on seatud üles terve lipuvarraste mets, mille kõrges latvus lehvivad tuule käes uhked, sini-must-valged riigi- ja rahvuslipud. Ilmub rahvavägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner ja teatab omas kõnes, et Eesti sangarlikud väed on Eesti Vabariigi territooriumi vaenlastest puhastanud ja sõjategevuse viinud väljaspoole vabastatud isamaa piire.

Sest ajast lehvivad meie maal vabalt ja uhkelt riigilipud riigi ja rahva tähtpäevil.

Pangem lipud lehvima iga talu ja majal, täheks, et oleme vaba rahvas, kes hindab oma iseseisvust ja vabadust üle kõige, lugedes need rahva suurimaks varaks, mille säilitamiseks ja hoidmiseks oleme valmis igal hetkel südilt välja astuma. Eesti riigi- ja rahvuslipu levitamise aktsioonis näidaku aga kaitseliitlased eeskujuga, pannes eelseisval riigi 18. sünnipäeval oma kodutaludes lipud üles. Saagu see meie suure isamaalise kaitseorganisatsiooni auasjaks.

IGALE EESTLASELE — EESTIPÄRANE NIMI!

Vabariigi 18. aastapäeva pidustused.

Käesoleval aastal Vabariigi aastapäev on selleks päevaks, kus kodanikud suurema arvuliselt rahvahääletusest osa võtavad ja seega oma kodaniku kohuse riigielust osavõtmise kohta täidavad.

Sellepärast:

1. Vabariigi aastapäeva paraadil korraldamisel silmas pidada, et paraadid ja kogunemised neile, ei oleks takistuseks kaitseliitlastele ega nende perekondadele rahvahääletusest osavõtuks — see tähendab, et kaitseliitlasi ei tohi kokku kutsuda paraadidele kaugele oma hääletuse kohast nii, et neil pole võimalik 24. veebruaril rahvahääletusest osavõtta.

Sellepärast malevkondade paraade mitte pidada.

Neis kompanides ja üks. rühmades, kus paraadid võivad tulla väikesed, nad ka ära jätta.

Arvesse võttes eeltoodud asjaolusi tundub, et paraadide korraldamine teeb käesoleval aastal maaoludes raskusi ja nende pidamine võib teostuda mõnes üksikus kohas.

2. Aktused käesoleval aastal olgu sisukad ja neil selgitatagu rahvahääletuse tähtsust nüüdsetele ja tulevastele põlvedele.

Aktuste korraldamiseks tõmmatagu kokku kõik kandvad jõud.

Aktuse kavva võetagu päevakohased kõned, laulud, orkestrite ettekanded, deklamatsioonid jne., arvestades kohalikkude jõududega ja asjaoludega.

Aktused korraldada ühiselt vallavalitsuse ja kohalikkude seltskondlikkude organisatsioonidega.

Aktuste lõpul on soovitatav väljaanda kaitseliitlastele ja naiskodukaitse liikmeile autasuna ristid, iga-sugused diplomid, auhinnad jne., mis maleva staabist välja saadetakse (Riste maleva staabi posti teel välja ei saada).

Aktustele minekuks, kui erilisi raskusi pole, on soovitatav minna rongikäikudes riigilippudega orkestri saatel, mis annab pidulikkust ja toob kaasa ülevat meeleolu.

Sula ilma puhul, kui ruumid kitsad, on soovitatav aktusi korraldada väljas avarail platsidel.

3. Vabariigi aastapäeval korraldatavad peod alaku kella 21.00-st, kui päevane rahvahääletus lõppenud. Noorkotkaid ja kodutütteid hilistele pidudele mitte lubada jääda.

Peod ja aktused tulevad politsei jaoskondades registreerida.

**K. Saar, major,
Harju malevapealik.**

Kotkaristi kavalerid.

Kotkaristi Nõukogu 17. II 36. annetas Kotkaristid alljärgnevaile maleva liikmeile, mis sissekandade nende teenistuskäigu kirjeldusse.

1. Pihlak, Eduard, dr. mlvk. san. plk.	V kl.
2. Oja, Benedikt, komp. plk.	"
3. Leht, Gustav, mlvk. prop. plk.	"
4. Lind, Karl, kpt., mlvk. õppeplk.	"
5. Viik, Voldemar, komp. plk.	"
6. Priimann, Villem, komp. plk. abi	"
7. Kalber, August, mlvk. sideplk.	"
8. Ital, Johan, mlvk. maj. plk.	"
9. Sellin, Martin, malevlane	"
10. Tohver, Anton, malevlane	"
11. Laas, Julius, kapt.	IV kl.
12. Mallis, Noore, ringk. juh. liige	V kl.
13. Kalberg, Marie, ringk. juh. liige	"

K. Saar, major,
Malevapealik.

HARJU MALEVAPÉALIKU KÄSKKIRI

Nr. 11.

Tallinnas, 19. veebruaril 1936. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks kaitseleidu ülema ksk. Nr. 10 § 1 — 1936. a.:

„Avaldan Kaitseleidu keskjuhatusese poolt 15. veebr. s. a. annetatud Valgeristi kavaleride nimekirja:

Harju malev:

69. Kaljula, Joh.	III kl.	89. Springberg, A.	III kl.
70. Piirsalu, Olev	"	90. Vetemaa, Evald	"
71. Leppik, Karl	"	91. Jõulu, Otto	"
72. Kristal, Karl	"	92. Leppik, Albert	"
73. Kivihall, Mihkel	"	93. Rass, Paul	"
74. Põldmäe, Gustav	"	94. Tamvert, Henrik	"
75. Krausp. Kurt	"	95. Born, Arnold	"
76. Tiisfeldt, Julius	"	96. Mätas, Johannes	"
77. Tintse, Jakob	"	97. Schvan, Julius	"
78. Ostnik, Jüri	"	98. Tõnisberg, Vlad.	"
79. Suharov, August	"	99. Kiisa, August	"
80. Mändmets, Endel	"	100. Reinhardt, Aug.	"
81. Braun, Martin	"	101. Kõrvemann,	"
82. Kalle, Jakob	"	Hermann	"
83. Miller, Johannes	"	102. Lagle, Jaan	"
84. Kuusk, Edgar	"	103. Pihlakas Arnold	"
85. Kaljuste, Ants	"	104. Ratasepp, Joh.	"
86. Rank, Eduard	"	105. Jürgens, Ger-	"
87. Võmma, Evald	"	hardt	"
88. Robam, Martin	"	106. Kuljus, Ferdin.	"

Harju ringkond:

1. Kuuskmann,		7. Bergmann, A.	III kl.
Marta	III kl.	8. Rosin, A.	"
2. Veldemann, Jo-		9. Pajupuu, A.	"
hanna	"	10. Võmma, A.	"
3. Parts, Linda	"	11. Tschutschina R.	"
4. Greenberg, Marta	"	12. Maritov, Hilda	"
5. Johanson, M.	"		
6. Multer, Johanna	"		

K. Saar, major,
Harju malevapealik.

Kodumaa kõige vanem ning suurimaid
kindlustusseltse

EEKS-MAJA

Juhatus ja pea-
kontor:

Tallinn, Lai tän. 1
(omas majas)

Kontor:

Tallinn, Harju 29
Tallinna Majaoman.
Pangas

TULE, ELU, NOORTE, MURDVARGUSE,
KLAASI JA KODULOOMADE

KINDLUSTUSED

HARJU MALEVAPEALIKU KÄSKKIRI

Nr. 8.

Tallinnas, 15. veebruaril 1936. a.

§ 1.

Avaldan maleva juhatuse poolt 13., 17. ja 29. jaanuaril s. a. annetatud maleva rinnamärgi saajate nimekirja:

Linnaümbruse mlvk. staap:

Heinaru, Enn
Piirsalu, Olev
Lind, Karl
Reintalu, Johannes
Sachssendahl, Artur

Staabi kompani:

Veermaa, Richard
Kulasalu, August
Raudsepp, Rudolf

Harku kompani:

Oja, Benedikt

Pääsküla-Tänasilma üks. rhm.:

Reintam, Eduard
Voormann, August
Voormann, Voldemar
Kristal, Karl

Saku as. üks. rhm.:

Veldemann, August
Neufeldt, Hans
Reimann, Jaan
Küüts, Jüri
Metusalem, Martin

Saku kompani:

Altof, Al-der
Altof, August
Altof, Eduard
Artov, Johannes
Atlas, Johannes
Esko, Johannes
Fiskar, Johannes
Hermann, Johannes
Limberg, Jaan
Marmor, Rudolf
Mildeberg, Jüri
Mildeberg, Karl
Roster, August

Kurna üks. rhm.:

Liivoja, Karl
Repnau, Eduard

Vaida üks. rhm.:

Veinla, Eduard

Mõigu üks. rhm.:

Rass, Paul
Vellmann, Heinrich
Appelberg, Eduard

Rae kompani:

Põldmäe, Gustav
Thomson, Karl
Birkan, Kristjan
Poltimäe, Hans

Nehatu kompani:

Luuk, Karl
Einberg, Friedrich
Milk, August
Sepp, Johannes
Paju, Anton
Vain, Gustav
Peetrimägi, Johannes
Remmelgas, Johannes
Promm, Georg
Volrat, Jüri
Mõisamaa, Johannes
Ots, Jüri

Kuusalu malevk. staap:

Iibak, Jaan
Ital, Johan
Leht, Gustav

Jõeletme kompani:

Jõgi, Johannes
Tomp, Martin
Saarmak, Eduard
Härt, Voldemar
Pitkve, Hugo
Jõgi, Artur
Prööm, Jüri
Lepp, Voldemar
Sepp, August
Ojapõld, August
Dehn, Al-der
Jürberg, Johannes
Jussi, Veldemar
Puusepp, Heinrich
Jõe, Jaan
Krausp, Kurt
Mitt, Adam
Toom, Jaan
Saarmak, Jaan

Kodasoo kompani:

Rast, Jaan
Ausner, Veeda
Päll, Eduard
Born, Arnold
Kask, Johannes
Iital, Evald
Iital, Arnold
Ernesaks, Alfred
Remmel, Anton
Kuuse, Voldemar
Haavel, Johannes
Pihlakas, Arnold
Roos, Evald
Pihlakas, Karl
Tohver, Johannes
Ernesaks, Johannes

Vilbaste, Peeter
Ernesaks, Harald
Haavel, Mart
Kornet, Johannes

Kiuu kompani:

Kepp, Karl
Tohver, Anton
Miller, Johannes
Lipsmäe, Valter
Muru, Mart
Krohv, Voldemar
Rannik, August
Rebane, Magnus
Repnau, Al-der
Iital, Hiiob
Reimann, Johannes
Kuusk, Jakob
Doomberg, Hindrek
Lüübek, August
Steinberg, Al-der
Tamberg, Mart
Kroon, Paul

Kolga kompani:

Lepnurm, Ludvig
Priimann, Villem
Šnell, Johannes
Riiberg, Jakob
Lilleberg, Johannes
Kruusenberg, Gustav
Erik, Heinrich
Part, Gustav
Sandberg, Karl
Reskov, Karl
Tursman, Ludvig
Limberg, Johannes
Vesilind, Eduard
Sompach, Johannes
Ludvig, Johannes
Kutnik, Richard
Ludvig, Villem
Ludvig, August
Konton, August
Kalle, Jakob
Lindvest, Gustav
Tuurmann, Erich
Aberg, Hans
Lodu, Voldemar
Kesemaa, August
Johanson, Eduard
Volberg, Hans
Kuusenberg, Hindrek
Lismann, Jakob
Veskar, Villem

Kõnnu kompani:

Krönström, Adolf

Uurmann, Karl
Einson, Gustav
Andrespuk, Gustav
Raja, Gustav
Reinholm, Jakob

Raasiku kompani:

Pajusson, Robert

Kose malevkonna staap:

Kaljula, Johannes
Lepp, Johannes

Peningi kompani:

Puusepp, Otto
Linnaks, Johannes
Väljak, Gustav
Mets, Alfred
Soone, Alfred
Leinberg, Artur

Alavere kompani:

Matverk, Hugo
Maider, Kristjan
Saarem, Al-der
Palu, Mart
Maider, Gustav
Käbi, Rudolf
Nort, Johannes
Pärn, Mart
Käbi, Heinrich
Matverk Anton
Brandt, Artur
Kuuskpuu, Al-der
Kuuskmann, Eduard
Erdfeldt, Jaak
Mill, Otto
Kula, Erich
Mõis, Johannes

Kuivajõe kompani:

Anton, Alfred

Triigi kompani:

Klooster, Johannes
Kristal, Hugo
Talu, Eduard
Kärner, Tõnu
Kroon, Eduard
Männik, Mart
Volmerson, Jakob
Junja, Voldemar
Lepp, Rudolf

Aruküla kompani:

Loopere, Johannes

Juuru malevkonna staap:

Tutt, Johannes
Adamson, Voldemar

Juuru kompani:

Baumann, Jaan
Raidma, Johannes
Müllermann, Johannes
Pander, Hans

Karjaveski, Mats
Riisman, Karl
Tobias, August
Koppelman, Artur
Telgma, Artur
Piiper, Hans
Rassmann, Peeter
Käärt, Ado
Koik, August
Jürgenfeldt, Oskar
Freimann, Valter
Koik, Julius

Järlepa kompani:

Ende, August
Raud, Anton
Robam, Martin

Ingliste kompani:

Stube, Karl
Kruusmann, August
Krabi, Karl
Liiver, Jaak

Kaiu kompani:

Pauls, Voldemar
Obermann, Hans
Ustem, Edgar
Pauls, Johannes
Kütsen, Johannes
Viison, Jüri
Tiimus, Jüri
Saarsalu, Anton
Riidebach, Gustav
Kontavet, Karl
Roosmaa, August
Roosmaa, Anton
Kütsen, Jaan
Erin, Eduard
Helm, Johannes
Martin, Jaan
Voog, Eduard
Starkopf, Anton

Kuimetsa üks. rhm.:

Maipuu, Artur
Neuthal, Johannes
Volbrük, Kristjan
Volbrük, Jüri

Maleva staap:

Saar, Kristjan
Suursööt, Oskar
Kuris, Rudolf
Männik, Paul
Pihlak, Eduard
Tammets, Voldemar
Kraus, Tiido
Reintalu, Olev
Sork, Arnold
Otsman, Ella

Hageri-Kohila malevk. staap:

Neps, Eduard

Hageri kompani:

Oja, Arnold

Kernu kompani:

Jakobson, Harald
Jakobson, Gustav

Kohila paberiv. üks. rhm.:

Jürine, Tõnis

Rapla malevkonna staap:

Võmma, Johannes
Kensap, Johannes
Kalberg, August
Vetemaa, Evald

Rapla kompani:

Murru, Hans
Hansen, Rudolf

Valtu kompani:

Raud, Otto
Laurimann, Juhan

Kehtna kompani:

Arak, Al-der
Saulep, Mihkel
Lipp, Eduard
Hiob, Johannes
Moose, Jaan
Pertel, Elmar
Saar, Eduard
Karubach, Ado
Telliskivi, Jüri
Tulp, Mats
Nuudi, Jaan
Riisman, Johann
Kerdi, Eduard
Mahoni, Jüri

Kabala kompani:

Lehtmets, Jüri
Veldt, Rudolf
Koha, Jüri
Laasner, Eduard
Lumberg, Jaan
Martin, Mart
Neider, Karl
Vinter, Al-der
Eilandt, Hans
Kalm, Jüri
Uustalo, Anton

Raikiüla kompani:

Tamm, Johannes
Brecher, Aado
Kalf, Martin
Kodusalu, Hans
Kitsapea, August
Kitsapea, Johannes
Maande, Hans
Oraste, Al-der
Saviste, Oskar
Teppich, Jaan
Tõnubert, Tõnis
Valk, Nikolai
Vetemaa, Jüri
Vetemaa, Albert
Võmma, Evald

Võerahanso, Jaan
Võerahanso, Hans

Järvakandi I kompani:

Lensmann, Al-der
Baroni, Jüri
Säärekõnno, Jaan
Tiitum, Jaan
Kleemann, Otto
Reinvaldt, Ernst
Särekkõnno, Johannes
Kallion, Al-der
Bachmann, Johannes
Jansen, Hermann
Ojamaa, Jaan
Jõulu, Otto
Männikson, Johannes
Lustig, Johan
Lepik, Albert
Palso, Jüri
Sipelgas, Jaan

Järvakandi teh. üks. rühm:

Liders, Mart
Laane, Hans

Keila malevk. staap:

Kuljus, Ernst
Kutser, Al-der
Kulp, Johannes
Linnus, Hermann
Greenberg, Georg

Keila I kompani:

Alter, August
Kaaras, Hans
Luhala, August
Luurmees, Peeter
Kiilo, Albert
Laube, Karl
Viisileht, Johannes
Gutmann, Eduard
Peanberg, August
Paalberg, Johannes
Rudson-Raudsepp, Georg
Preiverk, Johannes
Pork, Heinrich
Peanberg, Eduard
Aibast, Robert
Kleesment, Rudolf
Kreitsvelt, Johannes

Keila Tehn. kompani:

Minn, Johannes
Saar, Al-der
Teimann, Toomas
Kreutsveldt, Hans
Ehrmann, Voldemar
Rank, Eduard

Hallaste, Joosep
Vederik, Karl

Paldiski kompani:

Dobert, August
Ingeland, Albert
Kleesment, Johannes
Kirsell, August
Kukk, Karl
Sepp, Jakob
Puumann, Julius
Springberg, Artur

Harju-Risti kompani:

Kõrvemann, Hermann

Vihterpalu üks. rühm:

Maantoa, Johannes
Jõemägi, Julius
Sinimägi, Heinrich
Saarlaid, Arved
Liiv, Anton
Graurock Ferdinand
Brosfeldt, Al-der

Nissi malevk. staap:

Kalda, Heinrich

Varbola kompani:

Meresma, Eduard
Vahter, Tõnu
Vann, Otto
Treumann, Johannes
Laid, Villem

Laitse kompani:

Viik, Voldemar
Simson, Voldemar
Loikant, Johannes
Loikant, Voldemar
Kaljuste, Ants
Ploomann, Eduard
Uutma, Johannes
Evald, Tõnu
Tui, Jaan

Russalu üks.-rhm.:

Kiisa, August

Järvakandi jaoskond:

Lensmann, Lidia
Reinvaldt, Anna
Kallion, Olga

Kolga jaoskond:

Johanson, Magda
Konton, Ida
Tuurmann, Marie

Kabala jaoskond:

Kalberg, Marie

Kloostri jaoskond:

Voore, Mary

Keila I jaoskond:

Kutser, Lidia

Kehtna jaoskond:

Arak, Marie
Soobik, Ida
Kõiv, Helene
Greenberg, Marta
Johanson, Julie

Staabi jaoskond:

Mallis, Noore

Ravila jaoskond:

Blumberg, Elsa

Raasiku jaoskond:

Elbing, Alide
Bergmann, Aliine
Valdemar, Leontiné
Bergmann, Amilde

Raiküla jaoskond:

Tamm, Marta
Võmma, Aino
Isakõnno, Emilie
Umalas, Aliide
Uudelt, Madli
Kuusemets, Aliine

Rapla jaoskond:

Parts, Linda

Saue jaoskond:

Menkof, Hilda

Saku jaoskond:

Käsper, Aino
Veldemann, Johanna

Triigi jaoskond:

Klooren, Hilda
A l u s : maleva juhatuses proto
kollid Nr. Nr. 1, 2 ja 3.

K. Saar,

major,

Harju malevapealik.

.....
Iga eestlase südamesoov 23., 24. ja 25. veebruaril — Rahvuskogu kokku!
.....

HARJU MALEVAPeALIKU KÄSKKIRI Nr. 10.

Tallinnas, 18. veebruaril 1936. a.

§ 1.

N.-ltn. Enn Heinharu kandis ette, et tema on Staabi kompani koosseisud, varandused, rahasummad ja asjaajamise üle annud tgv. leitn. Arnold Elbrecht'ile 13. veebr. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 2.

Tgv. leitn. Arnold Elbrecht kandis ette, et tema on Staabi kompani varandused, koosseisud, rahasummad ja asjaajamise n.-leitn. E. Heinharu'lt vastu võtnud ja kompani juhtimisele asunud 13. veebr. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 3.

Tgv. lpn. August Roots kandis ette, et tema on Mõigu üks. rhm. koosseisud, varandused, rahasummad ja asjaajamise üle annud Paul Rassa'ile 11. veebr. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 4.

Paul Rassa kandis ette, et tema on Mõigu üks. rhm. varandused, koosseisud, rahasummad ja asjaajamise tgv. lpn. August Roots'ilt vastu võtnud ja kompani juhtimisele asunud 11. veebr. s. a.

§ 5.

Vabastan ametkohtadelt:

Saku kompanis: Rudolf Marmor'i — kompanipealiku abi kohalt ja Johannes Ibus'e — I rühmapealiku kohalt, mõlemad arvates 25. jaan. 1936. a.

Peningi kompanis: August Pässe — kompanisekretäri kohalt, arvates 28. okt. 1935. a.

Kohila kompanis: Martin Adelson'i — I rhm. pealiku abi kohalt, arvates 1. veebr. s. a.

Rapla rk. üks. rhm.: Villy Mäetamm — rk. rühmapealiku abi kohalt; Villy Kalberg'i — I toimkonna pealiku kohalt; Johannes Uustalu — side jaopealiku kohalt ja Eduard Heinjärv'e — toimkonna pealiku abi kohalt, kõik arvates 1. veebr. s. a.

§ 6.

Kinnitan ametkohtadele:

Rapla rk. üks. rhm.: Villy Kalberg'i — rk. rühmapealiku abiks; Evald Valdmann'i — I toimkonna pealikuks; Eduard Heinjärv'e — II toimkonna pealikuks; Martin Allas'e — side jaopealikuks ja Jüri Suurthal'i — I toimkonna pealiku abiks, kõik arvates 1. veebr. s. a.

Kohila kompanis: Martin Adelson'i — I rühma pealikuks, arvates 1. veebr. s. a.

§ 7.

Harju maleva koosseisust lugeda lahkunuks alljärgnevad kaitseliitlased:

Raiküla komp.: Otto Valpolo — surma puhul, arvates 29. dets. 1935. a. ja Aado Scheller — surma puhul, arvates 20. jaan. s. a.

Rapla rk. üks. rhm.: Johannes Uustal — elukoha muutmise tõttu, arvates 9. veebr. s. a.

Kohila komp.: O. Tint — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. veebr. s. a. ja J. Roosimägi — kaitsv. teenistusse mineku tõttu, arvates 1. veebr. 1936. a.

Aruküla kompanist: Ago Reialu — surma puhul, arvates 10. veebr. s. a.

Kehtna komp.: Mats Tamberg, Oskar Katkusild ja Osvald Velberg — kõik omal soovil, arvates 11. veebr. s. a.

§ 8.

Harju maleva koosseisust lugeda teenistuse huvides lahkunuks alljärgnevad kaitseliitlased:

Saku komp.: August Keevallik, arvates 10. veebr. s. a.

Kohila paberiv. üks. rhm.: Al-der Tammet, arvates 15. veebr. s. a.

§ 9.

Alljärgnevad kaitseliitlased on oma perekonna- ja eesnime muutnud, milline muudatus teha kõikides nimekirjades:

Johannes Seermann — Seermaa — Peningi k.

August Busch — Ojala — Keila I komp.

Alfred Busch — Ojala — Keila I komp.

§ 10.

Alljärgnevad toetajadliikmed arvata tegevliikmeiks:

Peningi komp.: Alfred Soone, arvates 15. veebr. s. a.

Kohila paberiv. üks. rhm.: Johannes Linders, arvates 27. jaan. s. a.

§ 11.

Alljärgnevad Raiküla kompani tegevliikmed lugeda toetajaliikmeiks: Jüri Luts, Jaan Novei, Fr. Simson ja Jaan Viin, kõik arvates 27. jaan. s. a.

§ 12.

Viin üle Voldemar Ilves'e Kohila kompanist — Kohila paberiv. üks. rhm., arvates 27. jaan. s. a.

§ 13.

Harju maleva Kohila kompanist lugeda väljaheidetuks kl. Al-der-Heinrich Kaaal, arvates 13. veebr. 1936. a.

§ 14.

Harju maleva Rapla kompani koosseisu lugeda vastuvõetuks Theodor Andersson, arvates 10. veebr. s. a.

K. Saar, major.
Harju malevapealik.

HARJU MALEVAPeALIKU KÄSKKIRI

Nr. 9.

Tallinnas, 11. veebruaril 1936. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks väljavõtte kaitseliidu ülema ksk. Nr. 6 — 28. jaan. 1936. a.:

„Tehes kokkuvõtet kaitseliidu 1935. a. tegevuse kohta pean healmeel el märkima laskeasjanduslist ala. Tegevus laskealal möödus kaitseliidus läinud aastal suure, järjekindla ja pingutava töö tähe all. Kõik laskealal peetud võistluste protokollid, mis malevatest peastaapi saadetud, on läbi uuritud, kokkuvõtted koostatud; kõigi nende materjalide ja isiklikkude tähelepanekute põhjal võime teha järeldusi ja üles seada uusi sihte ja eesmärke edaspidiseks tööks.

Laskealal järjekindla, pingutava töö tulemusi ka fikseerida, kõrvutada ja võrrelda varematal aastatel saavutatud tagajärgedega; läbi töötatud materjalide põhjal saame võrrelda oma töö edukust ja

intensiivsust üksikuis malevais, malevate allüksusis ja lõpuks võime paralleeli tõmmata kaitseliidu, meie teiste riigikaitse organisatsioonide ja meie sõbraliste välisriikide vennasorganisatsioonide laskesaavutiste vahel niivõrd, kui meil on tulnud nendega ühesugustes tingimustes laskeosavuses jõudu katsuda.

Avaldan alljärgnevas paragrahvides kaitseliidu ja ta allüksuste 1935. a. suuremate laskevõistluste tagajärjed.

§ 2. Suuremateks võistlusteks malevates olid 1935. a. malevate laskemeistervõistlused. Neil tulid malevate 1935. a. laskemeistriteks ja saavutati järgmisi tagajärgi:

Küttide klassis.

Nr. 1. Viru malev, Karuks, V., lamades 91, püsti 81, põlvelt 88 — kokku 260 silma. Meistervõistl. osavõtjate arv — 16. Keskm. saavutus meistrivõistl. osavõtjate poolt lamades 78,7, püsti 60,6, põlvelt 68,1 — kokku 207,4 silma. 1934. a. maleva meistrisaavutus 228 silma.

Nr. 8. Harju malev, Mildeberg Karl, lamades 89, püsti 60, põlvelt 87 — kokku 236 silma. Meistrivõistl. osavõtjate arv — 28. Keskm. saavutus meistrivõistl. osavõtjate poolt lamades 72,4, püsti 34,2, põlvelt 45,6 — kokku 152,8 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 226 silma.

Laskurite klassis 300 m.

Nr. 1. Narva malev, Maranik, Artur, I seeria 91, II seeria 92 — kokku 183 silma. Osavõtjate arv 30. Keskm. tulemus 128,4 silma. 1934. a. maleva meistrite saavutus 167 silma.

Nr. 7. Harju malev, Telliskivi, Ed., I seeria 81, II seeria 82 — kokku 163 silma. Osavõtjate arv 38. Keskm. tulemus 115,6 silma. 1934. a. maleva meistrite saavutus 163 silma.

Laskurite klassis 200 m.

Nr. 1. Järva malev, Römmer, Bernhard, kokku 90 silma. Osavõtjate arv 25. Keskm. tulemus 55 silma. 1934. a. maleva meistrite saavutus 78 silma.

Nr. 4. Harju malev, Lukmann, Adolf, I seeria 41, II seeria 43 — kokku 84 silma. Osavõtjate arv 56. Keskm. tulemus 54,4 silma. 1934. a. maleva meistrite saavutus 74 silma.

Sõjaväepüstitolilaskmises.

Nr. 1. Sakalamaa malev, Hüva, Aleksander, tabamusi 20, 182 silma. Osavõtjate arv 26. Keskm. saavutus kõigi osavõtjate kohta — tabamusi 13,6, 113,7 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 20 s.

Nr. 3. Harju malev, Lepik, Karl, tabamusi 20, 180 silma. Osavõtjate arv 52. Keskm. saavutus kõigi osavõtjate kohta — tabamusi 14,3, 116,6 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 19 silma.

Dioptersihikuga väikekalibri püssist laskmises.

Nr. 1. Tallinna malev, Limberg, Artur, lamades 49, püsti 44, põlvelt 44 — kokku 137 silma. Võistl. arv 32. Keskm. saavutus kõigi osavõtjate kohta — lamades 42,2, püsti 32,2, põlvelt 37,9 — kokku 112,3 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 132 silma.

Nr. 8. Harju malev, Kukk, Karl, lamades 47, püsti 36, põlvelt 45 — kokku 128 silma. Võistl. arv

20. Keskm. saavutus kõigi osavõtjate kohta — lamades 42,6, püsti 26,7, põlvelt 33,3 — kokku 102,6 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 119 silma.

Lahtise sihikuga väikekal, püssist laskmises.

Nr. 1. Tartu malev, Kübar, Karl, lamades 46, püsti 43, põlvelt 48 — kokku 137 silma. Võistl. arv 15. Keskm. saavutus kõigi osavõtjate kohta — lamades 41,3, püsti 27,3, põlvelt 35,1 — kokku 104,2 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 117 silma.

Nr. 7. Harju malev, Kuusk, Edgar, lamades 46, püsti 29, põlvelt 48 — kokku 116 silma. Võistl. arv 20. Keskm. saavutus kõigi osavõtjate kohta — lamades 38,5, püsti 25,8, põlvelt 34,1 — kokku 98,4 silma. 1934. a. maleva meistri saavutus 107 silma.

Malevate meistervõistlustest on käesoleval aastal osa võtnud 2494 meest, see arv on küllalt tähelepanndav. Meistrite poolt saavutatud tagajärjed näitavad kõigil aladel tõusu. Nii saavutas 1935. a. meister küttide klassis 260 silma, 1934. a. meister samas klassis 247 silma; laskurite klassis 300 m peal 1935. a. meister — 183 silma, 1934. a. meister — 180 silma; laskurite klassis 200 m peal 1935. a. meister — 90 silma, 1934. a. meister — 89 silma; dioptersihikuga v.-kal. püssi klassis 1935. a. meister — 137 silma, 1934. a. meister — 136 silma; lahtise sihikuga v.-kal. püssi klassis 1935. a. meister 137 silma, 1934. a. meister — 126 silma; v.-kal. eripüssi klassis 1935. a. meister — 284 silma, 1934. a. meister — 279 silma.

Püstitolkuulipildujast ja raskest kuulipildujast peeti meistervõistlusi malevates esmakordselt. Meistriteks tulnud mehed näitasid rahuldavaid, osalt häid tagajärgi. Soovin, et rk ja pk meistervõistlusi korraldavad kõik malevad, kus need relvad olemas.

Eriliselt häid tagajärgi saavutati Tartumaa maleva püstitolkuulipilduja meistervõistlustel, kus maleva meistriks tulnud kuulipildur saavutas keskmise kuhu tabamiseks 5,41 sek. ja kogu võistlejate pere malevas püstitolkuulip. 41 meest saavutasid 1 kuhu tabamise 13,08 sek. jooksul.

Vaadeldes üldiselt kõigi meistervõistlustest osa võtnud küttide, laskurite, kuulip, keskmisi kogusaavutusi, pean märkima, et üldsaavutised — vaatamata üksikute meistrite headele tulemustele — on madalad, nii ei küüni rõhuvas enamuses malevais küttide klassi võistlejate gruppide keskm. silm 200-ni, see on aga madal. Kütid on meie laskurite peres tippmehed ja nende keskm. tulemus peaks olema 250 ja enam silma 300-st võimalikust.

§ 11. Laskespordi klubide kodukord pandi maksma 21. dets. 1934. a. Kodukorra maksmahakamisega on laskespordi klubide töö intensiivsemaks muutunud, ehkki veel paljud klubid omale „jalgu alla“ pole saanud. Laskespordi klubisid on üle maa 118, neist kodukorra § 4 alusel „elujõulisi“, s. o. kus ringis vähemalt 5 tegevliiget — 72. Klubikatseid sõjaväepüssist korraldasid läinud aastal 47 klubi, mis teeb välja 65,3% võistluskohustuslike klubide arvust. See on suur samm edasi kui võrrelda 1934. a. klubide tegevust. Kuid laskespordiklubid peavad kõik „Ole mees“ võistlustest osa võtma.

Klubikatsed, mis on ühtlasi „Ole mees võistlusteks“, korraldasid alljärgnevad klubid.

Nr. nr.	Laskeklubi nimetus	Malev	Tegevliikmeid		Sooritanudklubi katse 115 silma		Klubi keskmine silm	Parim laskur klubis	
			Nimekirjas	Võttis klubi katset osa	Osavõtjate %	Arv			% võistlejate arvust
4	Kiiu komp.	Harju	6	6	100	6	100	121,50	Miller Joh. — 132 silma
5	Saku komp.	„	5	5	100	4	80	121,40	Mildeberg, Karl — 130 s. Parkmann,
13	Rapla komp.	„	6	6	100	1	16,6	109,50	Artur — 116 s. Kasemaa,
25	Hageri komp.	„	13	13	100	2	15,4	94,69	Aug. — 116 s. Linkholm,
27	Kuivajõe komp.	„	8	8	100	—	0	91,87	Rud. — 111 s. Sauemägi,
31	Nehatu komp.	„	5	5	100	—	0	88,60	Leonid — 98 s. Kuk, Karl
32	Paldiski komp.	„	7	7	100	—	0	89,71	109 s. Papp, August
33	Kurna ü.-r.	„	6	6	100	—	0	86,66	98 s. Matverk,
42	Alavere komp.	„	11	11	100	—	0	71,64	Hugo — 82 s. Kalle, Jakob
43	Kolga komp.	„	10	10	100	—	0	65,20	85 s. Esko, Roman
44	Vihterpalu ü.-r.	„	0	6	100	—	0	58,67	84 s.

Veel palju on laskeklubisid, kus lasketase on madal. Klubikatsete tingimusi (15 lasuga kolmest asendist 300 m peal 115 silma) suutis täita ainult 27,3% klubikatsetest osavõtnuist. On palju klubisid, kus ükski ei täitnud ülesseatud tingimusi, kuid on ka neid, kus tingimusi täideti sajaprotsendiliselt. Laskeklubides seisab ees suur tööpõld, et välja koolitada ja edasi arendada laskesporti. Siin peavad appi tulema ja käed külge panema ja kõigiti kaasa aitama meie vanemad laskematadoorid kohtadel. Töö laskeklubis peab olema alati võistluse iseloomu, sellega karastame oma laskureid ja ergutame neid suurematele saavutistele. Klubikatsetel saavutasid 150-st võimalikust 125 silma ja enam silma järgmised laskesportlased:

Nr. 7. Kuusk, Edgar — 131 silma — Kiiu komp. laskekl. Harju malevast.

Nr. 10. Mildeberg, Karl — 130 silma — Saku komp. laskekl. Harju malevast.

Nr. 17. Triiman, Mihkel — 127 silma — Saku komp. laskekl. Harju malevast.

Rõõmustavaks nähteks on, et 125 ja enam silma meestest, rohkem kui pooled uued lootustandvad mehed, kes veel ei ole suurematest laskevõistlustest osa võtnud.

§ 12. Klubikatsed väikekal. püssist korraldasid 13 laskeklubi. Väikekal. püssi ringe, kus tegevliikmeid 5 ehk rohkem — on 38, s. t. et klubidevahelistest väikekal. püssi laskevõistlustest võttis osa ainult 31,6% väikekal. püssi ringide üldarvust. Kodukorra kohaselt pidid kõik ringid klubikatsed korraldama. Loodan, et tuleval aastal ringid 100% oma vabatahtlikest kohustest täidaks. Allpool on toodud väikekal. püssi klubikatsete tagajärjed.

Nr. nr.	Laskeklubi nimetus	Malev	Tegevliikmeid		Täitisingimusi		Klubi keskmine silm	Parim laskur	
			Nimekirjas	Võttis klubi katset osa	Osavõtjate %	Arv			% osavõtjast
6	Kuivajõe komp. laskeklubi	Harju	6	6	100	6	100	236,50	Randvere, Aug. — 251 s.
7	Rapla komp. laskeklubi	„	7	7	100	4	37	234,71	Uustalu, Joh. 258 s.

Ülesseatud tingimusi täitsid 64% laskureist, mis on vähe. Klubikatsete tingimused 230 silma on õieti väike nõudmine, mida peab iga keskpärane laskur suutma välja lüüa.

Väikekal. püssi laskesportlastest oli 24 meest, kes ületasid ülesseatud normi 25 silmaga (255 silma), need on:

17. Uustalu, Johannes — 258 silma — Rapla komp. l. k. Harju m.

Hilge saavutist näitas Endel Rikand, kes saavutas 294 silma võimalikust 300-st.

§ 13. Püstoli ringe laskeklubide juures on 31, neist korraldasid klubikatseid 10 ringi ehk 33% ringide üldarvust; $\frac{2}{3}$ püstoli ringidest pole oma tegevust millegagi avaldanud. Püstol on pealiku relv ja oma relva käsitamise oskuste arendamises peavad pealikul rohkem huvi tundma.

Klubikatseid korraldasid järgmised laskeklubid:

3. Rapla komp. laskeklubi — Harju malevast — Ostnik, Jüri — 139 silma.

§ 14. Paljud laskeklubid käesoleval aastal ei ole korraldanud klubikatseid klubides eksisteerivais ringides. Et klubikatsete protokollid on ainukes- teks tõendavateks dokumentideks aasta jooksul tehtud töö tagajärgede kohta, laseb oletada, et paljud klubid on kas täiesti tegevusetu seisnud või hoopis likvideerunud. Oletuste tõestamisel oleks see kurb nähe. Laskesportlane on olnud ja on ka tulevikus distsiplineeritud, kes täidab vabatahtlikult võetud ja temale pandud kohustusi. Loodan, et laskesport- lase töö ind ja tahe eeloleval aastal paljudes seni tegevusetu olnud laskeklubides lõkkele lööb ja laskur- hulkade laskeosavust edasi viib.

A. Täiskaliibri püssist laskmises:

3. Miller, Johannes — 132 silma, Kiiu komp. laskeklubi — Harju m.

§ 16. Möödunud aasta tegevus laskealal on heade tagajärgedega lõppenud. Võime konstateerida laskevõistluste rohkememist, võistlustel välja lastud saavutiste tuntavat tõusu. Meie parimad mehed on näidanud väga kõrget lasketaset ja seda vaid mõneaastase töö tulemusena. Meie parimad laskesport- lased seisavad tänapäeva maailma esimeste parimate tasemel. Ikka enam ja enam laskesport haarab laiu ringkondi.

Iga mees on siin suure püsivuse ja parima taht- misega asja juures olnud. Kõigile, kes lasketaseme edasi viimises on tegevad olnud, esimeses järjekor- ras kõigile laskevõistlustest osavõtnuile avaldan tänu tehtud tubli töö eest.

Meeldivaks kohuseks loen välja eraldada ja kõigile ilusaks eeskujuks seada neid meie suurearvulise laskurite pere eestvõitlejaid, kes möödunud aastal eriti häid, kõigiti eeskujulikke, lasketulemusi on saavutanud.

Need mehed on: Jaak Kärner — Sakalamaa malevast, Endel Rikand — Tallinna malevast, Ernst Kull — Järva malevast, August Liiver — Järva malevast, Hugo Tederson — Sakalamaa malevast. Kõigile neile avaldan teenistuse nimel suurimat tänu tehtud töö eest ja annan eriauhinnad kuldsõrmused laskeala embleemidega.“

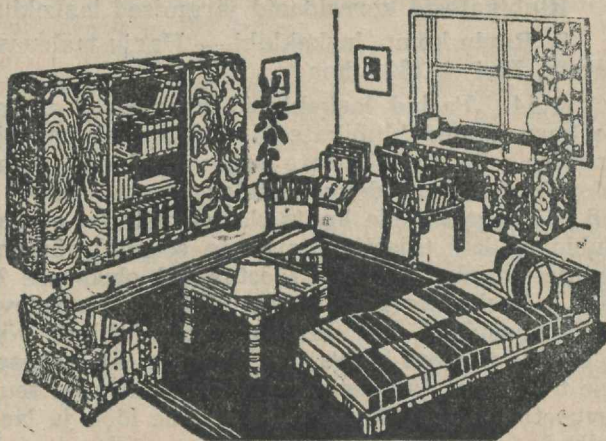
K. Saar, major
Harju malevapealik.

Lilleäri P. KAUBA

Rataskaevu tän. 6 („Du Nordi“ vastu.)
Telefon 464-03

Soovitan suures väljavalikus lõikelilli, lillekorve, pruut- ja leinakimpe, elavaist- ja kunstlilledest pärgi jne.

Maitserikas töö, värske kaup ja odavad hinnad.
Kaitseliiduperele hinnaalandus 10%.

TEIE VAJATE KVALITEETI — MEIE ANNAME TEILE SEDA —

Ainult kvaliteetmööbel suudab rahuldada Teid kestvalt. • Kuigi see aln tundub kallimana, ta valmistab Teile kestvat rõõmu.

KÜLASTAGE MEID,

tutvuge meie mitmekesise laduga ja joonistustega, avaldage meile oma soovid

MEIE RAHULDAME TEID.

M Ö Ö B L I T E H A S

A/s. „**MASSOPRODUKT**“

TALLINNAS, S. TARTU MNT. 73,
telef. 308-96.

SOODSAD MAKSUTINGIMUSED.

Allüksuste pealikute korraldused

HARJU MALEVA LINNAÜMBRUSE MALEV- KONNA PEALIKU KÄSKKIRI Nr. 15.

17. veebruaril 1936. a.

§ 1.

Vabariigi 18-aastapäevaks soovin malevkonna perele õnne, jõudu ja edu edaspidiseks tööks. Malevkonna pere on organiseerimise alal suure töö ära teinud. Kaitseliidu mehed, naised ja noored, liitudes ühiseks tugevaks pereks, moodustavad kaaluva teguri riigi ülesehitusel. Sarnaselt edasi sammudes jõuame kindlalt meie auväärt Riigivanema poolt üllesetatud sihtideni. Meie püham kohus on igati aidata kaasa tema püüetele. 24. veebr., pühitsedes Vabariigi 18-aastapäeva, pühitseme ka 23., 24. ja 25. veebruari hääletamisel uut eestluse võitu. Hääletades Rahvuskogu kokkukutsumise poolt ja kaasa viies kõiki Eesti hinge ja südamega kodanikke ka poolt hääletama, anname surmava hoobi Eesti riiki ja rahvast varitsevale lohele. Pidage meeles, et kõik kõrvosistajad on Eestile vaenulikud välismõjude agendid — nende sihid on võõrad Eesti rahvale. Meie, kui kaitseliidu ühisesse perre kuuluvate liigete püha kohus on aidata kaasa Valitsuse üritustele. Riigivanem kutsub meid riiki korraldama — järgneme tema kutsele!

§ 2.

Lähemal ajal algavad purilennukursused Staabi kompani juures. Kursusest osavõttasoovijail anda üles Staabi kompani pealikule kuni 1. III. 1936. a. Staabi kompani pealikul kursuste kava kokku seada ja esitada minule ülaltähendatud kuupäevaks.

§ 3.

Staabi komp. kaitseliitlased: major Vaharo, Richard Veermaa ja P. Kollin määran malevkonna pealiku korraldusse eriülesannete täitmiseks. Nimeetatud kaitseliitlasil, samuti malevkonna pealiku korraldusse määratud kl. H. Oidermaal, võtta osa malevkonna eripealikute tööst ja nõupidamistest iga kuu esimesel esmaspäeval kell 17.00 staabi ruumes.

E. Heinaru.
N.-ltn.

Laitse kompani kaitseliitlastele.

I.

Vabariigi 18. aastapäeva puhul peetakse endiste aastate eeskujul aktus Laitse koolimajas 23. veebr. s. a. algusega kell 12.00.

Kaitseliitlastel, soovitav aktusele ilmuda kl. vormis ehk vähemalt käelindiga varustatult.

II.

Kompani laskeharjutused peetakse 15. ja 29. märtsil s. a. mõlemale rühmale üheskoos. Algus mõlemal päeval kell 10.00.

V. Viik.

Kompanipealik.

Kõigile Varbola kompani kaitseliitlastele ja naiskodukaitse liikmetele.

Vabariigi aastapäeval, 24. veebr. s. a. saab korraldatud koos valla seltskondliku komiteega ühine aktus, algusega kell 13.00 Varbola rahvamajas, millest kõigil osavõt kohustuslik.

Peale aktuse lõppu ühine rongikäik hääletamise jaoskonda, et täita oma kodaniku kohus.

Palun veel kord kontrollida — kas kaaskodanikud on küllalt teadlikud praeguse rahvahääletuse tähtsusest ja keegi mitte tulemata ei jääks. Võtame oma juhtlauseks — kõik hääletama — ja teeme seda ühiselt, minnes rongikäigus hääletamise jaoskonda.

O. Vahter.
Kompanipealik.

Keila I ja II kompanidele.

Vabariigi aastapäeva puhul, 24. veebr. s. a., peetavast paraadist ja sellele järgnevast pidulikust aktusest palun osa võtta kõiki pealikuid, malevlasi, naiskodukaitse liikmeid, noorkotkaid ning kodutütreid. Kogumine Keila Tuletõrje üh. ruume kell 11.00.

II.

Vabariigi aastapäeval, 24. veebr. s. a., korraldab malevkond peoõhtu Keila v. t. ü. saalis, mille puhas sissetulek läheb laskeraja korraldamiseks ja võistlustele auhindade muretsemiseks. Loodan sellest peost malevkonna pere liikmete lahkete osavõttu.

E. Kuljus.
Keila malevk. pealik.

Noorte kotkaste ala.

NOORTE KOTKASTE HARJU MALEVAVANEMA KÄSKKIRI

Nr. 51.

Tallinnas, 15. veebruaril 1936. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks väljavõtte Noorte Kotkaste peavanema ksk. Nr. 79, 23. XII. 35. a.

„§ 1. Noorte Kotkaste Peastaabi otsuse kohaselt 7. novembrist s. a. hakkab 1936. a. ilmuma ajakiri „Kotkas,“ noorte kotkaste juhtide ajakiri“. „Kotka“ väljaandmine usaldatakse Noortemagistrite Ajutise Keskuse hoolde. Ajakirja vastutavtoimetajaks on Noorte Kotkaste Tartumaa maleva vanema abi koolinõunik G. Reial, peatoimetajaks sama maleva pealik õigusteadlane H. Treial, tegevtoimetajaks nmgr. V. Hiir. Toimetuse liikmeteks kinnitan nmgrid K. Liping'u, R. Lahi, A. Ohaka ja E. Taks'i.

§ 2. Kinnitan Noorte Kotkaste Tartumaa maleva vanema abi koolinõunik Gustav Reial'i Noorte Kotkaste Peastaabi nõunikuks juhtide väljaõppe alal, arvates 30. nov. s. a.

Õiendus: Ljh. 57—N.

§ 7. Noorte Kotkaste Peastaabi korraldatud okariini- ja õppepillide orkestrijuhitide kursusest Pärnus 1.—3. nov. s. a. võtsid osa: Harju malevast: nk. Endel Kulasal, kp. Edmund Jendrusik, kp. Raimond Loigu, pk. Jüri Vedruska;

„UUS EESTI“

on rikkaliku sisuga, pildirohke ja väga huvitav suur rahvuslik ajaleht. Eesti juhtivad riigimehed, nimekamad seltskonnategelased, väljapaistvad majandusmehed, hariduse ja kultuurelu juhid, kuulsamad kirjanikud, kunstnikud, sportlased jne. jne. avaldavad oma kirjutusi „Uus Eesti“ veergudel. — —

„UUS EESTIL“ on palju eri-osakondi kus eriteadlased valgustavad oma eriala küsimusi kõige mitmekülsemalt. • Perenaistele ja kodumajandusele on „Uus Eesti“ pühendatud eriosa. — —

„UUS EESTIL“ on rohkel arvul oma kirjasaatjaid välisriikides ja igas kodumaa nurgas. Kõik mis juhtub uudist Eestis või välismaal, see peegeldub kohe tõetruult „Uus Eesti“ veergudel. — —

„UUS EESTI“ on sisukam, suurem, huvitavam ja sealjuures odavam igapäev ilmuv ajaleht. Vähesese rahaga võite tellida Eesti parima ajalehe. — —

„UUS EESTI“ TELLIMISHINNAD ON:

„UUS EESTI“	„Uus Eesti“ koos „Tallinna Postiga“	„Uus Eesti“ koos „Põllu- majandusega“	„Uus Eesti“ koos „Põllu- majand.“ ja „Tall. Postiga“
1 kuu Kr. 1.40	Kr. 1.55	—	—
3 kuud „ 3.50	„ 3.95	Kr. 4.—	Kr. 4.45
6 „ „ 7.—	„ 7.80	„ 7.85	„ 8.65
1 aasta „ 13.50	„ 15.—	„ 15.—	„ 16.50

Alus: Kursuse juhataja ettekanne 5. XI. 1935.

§ 8. Noorte kotkaste malevate vahelisteks spordivõistlusteks Aarne Vuorimaa karikale 1936. a. võistlusperioodiks määratud järgmised võistlusalad ja meeskonnad:

a) kergejõustiku alal:

1. kolmevõistlus: 90 m jook, kaugushüpe, pesapalli kaugusvise.

Iga malev võistleb igas klassis 3 võistlejat.

2. teatejooks 10×60 m (pendeljooksuna).

b) ujumise alal: 50 m vabaujumine.

Võistlus toimub noorte kotkaste nooremas ja keskklassis. Iga malev esitab kummagis klassis 3 võistlejat.

c) suusatamise alal: 4 km suusatamine.

Võistlus toimub noorte kotkaste nooremas ja keskklassis. Iga malev esitab kummagis klassis 5 võistlejat.

Suusatamisvõistlused toimuvad üheaegselt KL. üleriiklikkude suusatamisvõistlustega veebruaris 1936. a. Võru maleva piirides.

Teiste võistluste läbiviimise aeg ja koht teatakse täiendavalt.

Alus: Pst. khl. kasvat. nõuniku esitis nr. 7, 30. XI. 35.

Õiendus: N. K. Peavanema ksk. nr. 68 § 3.

§ 9. Kaitseliidu ülemalt on määratud noorte kotkaste suusatamisvõistlusiks järgmised auhinnad:

1. „Kotka kuju“ — rändauhind parimale noortemalevale suusatamises — annetatud Poola Küttide Liidult. Jäädavaks omandamiseks tuleb kuju võita kolm korda.

Senini on võitjaks olnud:

1931. a. Viljandis — Petseri malev;

1935. a. Elvas — Viru malev.

2. „Ungari sõbra album“ — rändauhind parimale 4 km suusatajale. Annetatud Ungari sõbra poolt. Jäädavaks omandamiseks tuleb album võita kaks korda.

Senini on võitjaks olnud:

1931. a. Viljandis — Karl Kallas Harju malevast;

1935. a. Elvas — E. Laanert Lääne malevast.

Alus: Kaitseliidu Ülema käsikirjad nr. nr. 14 § 2 — 1931. a. ja 21 § 2 — 1935. a.

§ 10. Kinnitan ja panen maksma noorkotkaste merirühmade vimpli ja selle tarvitamise korra:

1. Vimpel on trapetsikujuline, mille pikkus on 125 sm, laius 50 sm laiemas otsas ja 25 sm kitsamas otsas, viimases kolmenurkne 62,5 sm pikkune sisselõige; paremal küljel noorkotka märk, vasakul rühma embleemid ja (lühendatud) nimi. Vimpel kuulub kinnitamisele üksuste lippudele ettenähtud korras.

2. Merirühma ujuvabinõul olles võib vimplit ujuvabinõu masti tõmmata, kui ujuvabinõu omanik selleks nõusoleku annud ja kui ujuvabinõul riigilipp ettenähtud korras välja asetatud. Keelatud on vimplit tõmmata ahtri lipuvardasse, masti kahvlisse või groot-toppi. Vimpel tõstetakse:

a) sõidul olles — päikese tõusust loojenemiseni,

b) ankrus ja kai ääres seistes — hommiku kella 8-st kuni päikese loojenemiseni.

3. Laagrites võivad merirühmad vimpli tõmmata (all-) laagri lipuvardasse ühel ajal rahvuslippuga, samuti allalastes. Kui (all-) laagris on mitu

merirühma, siis võib tõmmata lipuvardasse kõik merirühmade vimplid.

4. Kui merirühmal puudub oma rühmalipp, siis võib rühma esinemistel kasutada vimplit. Sel juhul kantakse vimplit rühma lippudele ettenähtud vardal.

Alus: N. K. Peastaabi protokoll nr. 22 p. 7, 7. XI. 1935. a.

§ 2.

Kinnitan rühmade kaelarätikute värvid järgmiselt, arvates tänasest:

Linnaümbruse malevkonnas:

Maleva staabi õpperühmale — valge.

Maleva staabi haukaperele — valge.

Harku „Tähe“ rühmale — apelsinikoore värvi kollane.

Saku rühmale — kollane.

Nabala rühmale — küps pruun.

Lehmja-Mõigu rühmale — rukkilille sinine.

Kallavere rühmale — terashall.

Nehatu rühmale — roheline, ühes nurgas kollakas pruuni nirgi kujuga.

Viimsi rühmale — hõbehall, 5 sm tumesinise ribaga äärestatud.

Kuusalu malevkonnas:

Jägala „Kalevi“ rühmale — kollane, äärestatud 5 sm laiuse sinise ribaga.

Jõeletme rühmale — kuld kollane.

Raasiku rühmale — rukkilille sinine.

Loksa rühmale — hele-hallsinine.

Juuru malevkonnas:

Alavere rühmale — sinine.

Triigi rühmale — roheline.

Nissi malevkonnas:

Varbola rühmale — tumesinine.

Nissi rühmale — helesinine.

Kernu rühmale — roheline.

Rapla malevkonnas:

Järvakandi rühmale — kollane.

Hageri rühmale — rukkilille sinine, äärestatud 5 sm laiuse oranži kollasega.

Ohukotsu rühmale — terashall.

Kabala rühmale — heleroheline.

Kehtna rühmas — lilla, äärestatud 3 sm laiuse kollase ribaga.

Kloostri malevkonnas:

Vasalemma rühmale — roheline, äärestatud 2 sm kollase kandiga.

Keila malevkonnas:

Ohtu rühmale — roheline.

Vääna rühmale — kollane.

Ühtlasi teen teatavaks, et rühmad edaspidi kaelarätiku värve valides peavad toimetama valikut nii, et ühe malevkonna piires poleks kaht ühtvärvi kaelarätikuga rühma.

§ 3.

Luban tegevust alustada järgmistel Noorte Kotkaste rühmadel:

Ohukotsu rühmal — Ohukotsu algkooli juures, arvates 15. I. 36. a.

Järvakandi teh. rühmal — arvates 30. VII. 35. a.

Ruila rühmal — Ruila algkooli juures, arvates 10. I. 36. a.

Russalu rühmal — Russalu algkooli juures, arvates 13. I. 36. a.

Pikva rühmal — Pikva algkooli juures, arvates 10. I. 36. a.

Pikavere rühmal — Pikavere algkooli juures, arvates 1. I. 36. a.

Ardu rühmal — Ardu algkooli juures, arvates 14. XII. 35. a.

Suru rühmal — Suru algkooli juures, arvates 15. I. 36. a.

Käesalu rühmal — Käesalu algkooli juures, arvates 3. II. 36. a.

§ 4.

Kinnitan maleva instruktoriks mudellennukite alal Robert Maalberg'i, arvates 1. I. 36. a.

Alus: Maleva staabi koosoleku protokoll nr. 18, 25. I. 36. a.

§ 5.

Kinnitan Linnaümbruse malevkonna pealikuks Eduard Ratasepp'a, arvates 1. I. 36. a.

§ 6.

Kinnitan Keila malevkonna staabi järgmises koosseisus:

Malevkonna vanem: Kirotar, Johannes.

Mlvk. vanema abi: Brehm, Kondrat.

Malevkonna pealik: Jakobson, August.

Mlvk. pealiku abi: Linnus, Hermann.

Lippur: Väli, Roman.

Signalist: Jendrusik, Edmund.

§ 7.

Vabastan kohtadelt:

Raasiku-Haljava rühma ümberkorraldamise tõttu vanakotka k. t. Joh. Vilippus'e ja kotka k. t. Rudolf Mänd'i, arvates 16. XI. 35. a.

Maleva staabi õpperühma abikotka kohalt Ilmar Ilbak'i, arvates 13. II. 35. a.

Kuimetsa haukapere hauka abi k. t. kohalt Karl Anneljas'e, arvates 1. X. 35. a.

Varbola rühma kotka kohalt A. Rööm'u, arvates 14. I. 36. a.

Inglise rühma abikotka kohalt Erich Tendal'i, arvates 21. XII. 35. a.

Varbola rühma abikotka kohalt H. Kaunispaik'i, arvates 15. I. 36. a.

Maleva staabi haukapere vanahauka k. t. kohalt Salme Karu, arvates 15. II. 36. a.

§ 8.

Kinnitan kohtadele:

Raasiku rühmas: vanakotkas Rudolf Mänd'i ja kotkaks Vello Pöldver'i, arvates 16. II. 35. a.

Haljava rühmas: vanakotkaks Johannes Vilippus'e ja kotkaks Einart Liivak'i, arvates 16. II. 35. a.

Kurna „Vaiola“ rühmas: abikotkaks A. Meer'i, arvates 15. II. 36. a.

Inglise rühmas: kotkaks Johannes Raidma ja abikotkaks Valter Raudsepp'a, arvates 17. I. 36. a.

Jägala „Kalevi“ rühmas: vanakotkaks Heinrich Hendrikson'i, kotkaks Herbert Kaasik'u ja abikotkaks Ilmar Põrk'i, arvates 6. XII. 35. a.

Ohukotsu rühmas: vanakotkaks Artur Rööm'i, kotkaks Aleksander Laane, ja abikotkaks Sergei Sepp.

Varbola rühmas: kotkaks H. Kaunispaik'i, arvates 15. I. 36. a.

Randvere merirühmas: kotkaks Gustav Veik, arvates 23. VI. 35. a.

Maleva staabi õpperühmas: kotkaks Endel Kulasalu, arvates 13. II. 35. a.

§ 9.

Ülendan pesapojad haukapoegadeks:

Kädva rühmast: Eevald Aud'i, Raimund Tuurfeld'i, Raimund Tõntson'i, Endel Kikerpuu, Ernst Krabi, Ülo Velberg'i, Elmar Riismann'i, arvates 1. II. 36. a.

Kallavererühmast: Hillard Saar, Edgar Sauemägi, Endel Ots'a ja Harry Korkmann'i, arvates 18. XII. 35. a.

§ 10.

Ülendan algajad pesakotkasteks:

Loksa rühmast: Herman Kõrv, Ervin Müülov, Vambola Andrei, arvates 15. V. 35. a., Vel-

P. K. „Estonia“ Tallinna Keskmeierei

ostab Tallinna ümbruse põllupidajatelt piiramata hulgal

rõõskpiima I ja II valikut

makstes päevakohaselt kõrgemat hinda. Piima vastuvõtmine toimub P. K. „Estonia“ Tallinna Keskmeiereis. Jakobsoni tän. 14, Jõeletme, Lagedi, Saue, Vääna ja Lohu piimapunktides.

Järelepärimistega pöörata

P. K. „ESTONIA“ TALLINNA KESKMEIEREI
poole, Jakobsoni tän. 14, telefon 305-18, ehk
vastava piimapunkti juhataja poole.

Malevlast

Ago Reisalu (end. Johannes Reisberg)

mälestavad kurbuses

Aruküla kompani, naiskodukaitse jaoskond
ja noored kotkad.

Malevlast

Otto Valpolo

Santaarpealik

Aado Schell'i

mälestab sügavas leinas

Raiküla kompani.

mar Koolman'i, Heino Mikiver'i ja Edgar Eintrei, arvates 16. XII 35. a.

Tuhala „Oru“ rühmast: Hugo Lutsoja, Heino Aljas'e, Elmar Klimp'i ja Vambola Sang'i, arvates 3. II 36. a.

Juuru rühmast: Hermann Kuusemets'a, Paul Perl'i, Ülo Samblik'u, Richard Veinberg'i, Heino Lokko ja Valentin Černovitsky, arvates 10. XI 35. a.

§ 11.

Ülendan pesakotka Ilmar Mikiver'i Loksa rühmast kotkajaks, arvates 2. II 36. a.

§ 12.

Kinnitan järgmised erikatsed:

„Elektromontööri“ erikatses: noorkotkas Endel Kulasalu Maleva staabi õpperühmast, arv. 3. II. 36. a.

„Signalisti“ erikatses: pesakotkas Ilmar Mikiver'i Loksa rühmast, arvates 2. II 36. a.

„Sepa“ erikatses: nk. Johannes Vimberg'i, Maleva staabi õpperühmast, arvates 29. V 35. a.

„Laagri korraldaja“ erikatses: pesak. Ilmar Mikiver'i, Loksa rühmast, arvates 2. II 36. a.

„Korjaja“ erikatses: Harri Nurm'e, Maleva staabi õpperühmast, arvates 28. X 35. a.

„Esimese abiandja“ erikatses: pesak. Ilmar Mikiver'i, Loksa rühmast, arvates 2. II 36. a., kp. A. Takel'i Maleva staabi õpperühmast, arvates 19. I 36. a.

„Puusepa“ erikatses: kp. Georg Ruut'i Riisipere rühmast, arvates 12. I 36. a., nk. Johannes Vimberg'i Maleva staabi õpperühmast, arvates 29. V 35. a.

„Pioneerid“ erikatses: kp. Georg Ruut'i Riisipere rühmast, arvates 12. I 36. a., pk. Ilmar Mikiver'i, pk. Alfred Čiupak'i, pk. Heino Mikiver'i, pk. Endel Vahteras'e, pk. Arnold Veersoo ja pk. Hugo Meesak'i Loksa rühmast, kõik arvates 2. II 36. a.

„Põllumehe“ erikatses: pk. Valter Rauam, pk. Arved Rätsep, alg. Erich Maisa, alg. Valter Laan, pk. Lembit. Nairismägi, pk. August Nairismägi ja

pk. Endel Kalju Jõeletme rühmast, kõik arvates 1. XII 35. a.

„Ajaloolase“ erikatses: pk. Valter Rauam, pk. Arved Rätsep, pk. Lembit Nairismägi, pk. August Nairismägi, pk. Valter Laan, alg. Erich Maisa ja pk. Endel Kalju Jõeletme rühmast, kõik arvates 1. I 35. a.

„Koduse abimehe“ erikatses: pk. Valter Rauam, pk. Arved Rätsep, pk. Lembit Nairismägi, August Nairismägi, Valter Laan, alg. Erich Maisa, pk. Endel Kalju Jõeletme rühmast, kõik arvates 1. XII 35. a.

„Mesiniku“ erikatses: pk. Valter Rauam, arvates 1. XII 35. a.

„Raamatuköitja“ erikatses: pk. August Nairismägi, pk. Valter Laan ja alg. Hans Ojapöld, Jõeletme rühmast, kõik arvates 1. XII 35. a.

„Koka“ erikatses: kp. A. Takel, kp. E. Otsma, kp. A. Dunkel, kp. L. Johanson, kp. J. Vimberg ja pk. H. Nelberg Maleva staabi õpper., kõik arv. 9. II. 36. a.

Noorkotkas Eduard Sepp Jõeletme rühmast on sooritanud „aerutaja“, „korvipunuja“, „loomade söbra“, „näitleja“ ja „ratsaniku“ erikatsed, arvates 13. I 36. a.

§ 13.

Nimede eestistamise puhul on oma nime muutnud ja uueks nimeks võtnud:

Leesi rühma kotka ajutine k. t. Heinard Strandberg — Heinard Sirel;

Kloostri rühma kotkas Harald Ridbek — Harald Hiitam.

Nimede muudatused teha kõikides nimekirjades.

§ 14.

Minu ksk. nr. 50 § 1 avaldatud juhtide õppepäevast Tallinnas 4. I 36. võttis osa Keila/Klooga rühma vanakotkas Arnold Kurve.

O. Suursööt,
Malevavanem.

Väljaandja: Harju maleva Staap.

Vastutav toimetaja: K. Saar.

A/S. „TERLA“

PEAKONTOR:
TALLINN, SUUR KARJA 15
T E L E F O N

448-18

RIIDEÄRID:

Tallinn, Suur Karja tän. 15, telefon 445-23

Tallinn, Valli tän. nr. 10, telefon 468-02

Haapsalu, Ehte 2, tel. 1-57

Kuressaare, Kauba 2, tel. 72

Mustvee, Tartu 15, tel. 62

Narva, Peetri pl. 2, tel. 2-38

Petseri, Kaubarida 6/7, tel. 1-17

Pärnu, Tallinna 5-a, tel. 1-10

Rakvere, Turuplats, tel. 2-85

Valga, Kesk 14, tel. 26

Viljandi, Tartu 6-a, tel. 2-40

Võru, Jüri 5-a, tel. 1-26

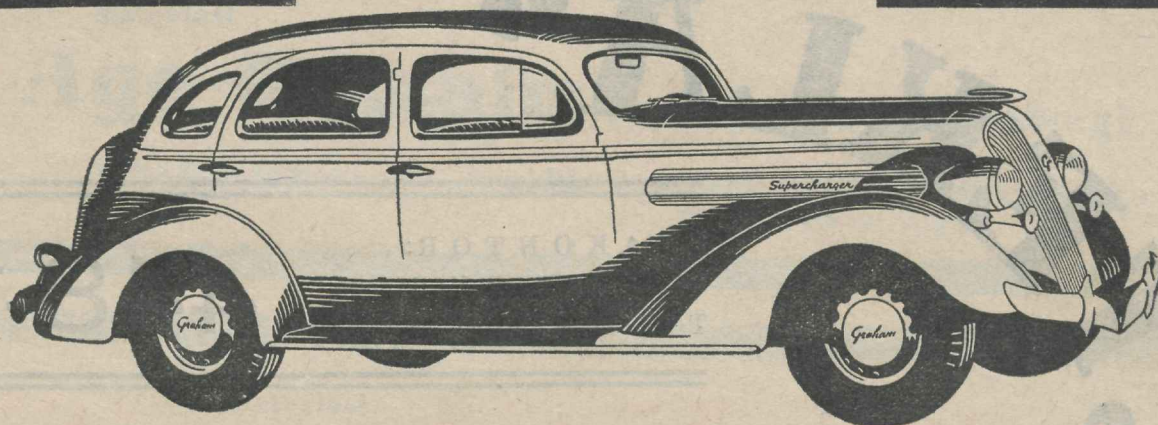
Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute saadused:

Balti Pnuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A/S-i

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufatuuri O/Ü-se

Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse

O/Ü Eesti Niidivabriku

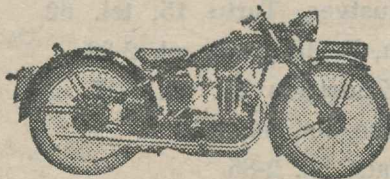
B. SABSAY & Ko.

TALLINN, SUUR KARJA 16

A I N U E S I N D U S E D :

1. Sõidua autod:	„Wolseley“	Inglise
	„Graham“	U. S. A.
	„Renault“	Prantsuse
2. Veo autod:	„Volvo“	Rootsi
	„Diamond“	U. S. A.
	„Renault“	Prantsuse
	„Federal“	U. S. A.
3. Mootorrattad:	„OK Supreme“	Inglise

Kõnetraat 435-72

Kõnetraat 435-72

TEHNIKAOSAKOND: KÕNETR. 465-00

Masinarihmad, riimarattad, babbid, tihendused, saed, viilid, smürgelkäiad, puurid, kummivoolikud, kummiplaadid, manomeetrid, pikkerid, lõõkrihmad, kraasid, spindlinõõr, selfaktornõõr ja mitmesugused tööstustarbed. Metallid.

KEEMIAOSAKOND: KÕNETR. 437-78, 466-92

Mitmes. kemikaalid: tehnilised ja puhtad.
Aniliinvärvid mitmesug. tööstustele.
Maalrivärvid. Parkekstraktid. Õlid mitmesug.
Galvanoplastilised soolad ja anoodid.
Vahad ja kummid.

Vineerid. • Vahariie. • Laboratooriumi esemed. • Villad,
lõngad ja tekstiilmasinad. • Tervisveed.